

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Liber VII. De Ordine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Ratio est, quia dicta prohibitionis totus finis est, ne praeiudicium aliquod oriatur Parochis, quod neutiquam fit, si Religiosus Religiosum inungat, in quos nulla Parochus iurisdictione gaudet.

§. IV. De Adiutore Ministrantis hoc Sacramentum.

1. **A**djutor, seu respondens Sacerdoti hoc Sacramentum Ministranti, indicavi supra, solere esse Clericum, immo sufficere etiam Laicum, & aliquando posse nullum adesse. Inquiri nunc praeterea, an liceat esse Femminam?

2. Respondeo, nequaquam licere: nec scilicet, respondendo ad preces, nec multo magis, tergendō sensus infirmi vincti.

3. Quid si deficiant viri omnes? Adhuc sentio cum Quintanadueña de Extr. Vñt. sing. 6. potius Sacerdotem sibi debere respondere, & eundem ipsum abstergere unctiones, quam Femminam adhibere. Nam ex una parte, ejusmodi Adiutorem adesse, non est necessarium in hac functione, & ex alia Femminae in Sacris Canonibus semper arcetur ab immediatis huius ministeriis Sacramentorum.

CAPVT VIII.

Quo tempore ministrari potest Extrema-Vñctio.

1. **Q**uacunque hora, quocunque tempore, quocunque die: non enim est, unde coarctatum

fit ejusmodi tempus.

2. Solum in tempore Interdicti prohibetur idem nimum in Sacro-textu cap. Quod in re de personis remiss.

3. Excipi tamē ab hac prohibitione debent, Pœnitentia, quibus pro illo tempore concessum est privilegium (quod an, & quatenus concedatur à Bulla Canonizatur in tract. de interdicto. Interim lege à Cruciatore Bulla Crue. cap. 5. dub. 5. num. 1. ubi etiam dicitur, quod Religiosos.)

4. Excipe Secundo, quando moriturus Sacramentum Pœnitentiae recipere non potuit; nam in hoc casu extrema-Vñctio est medium valde probabiliter periculum ad animae infirmi salutem, unde illam non prohibet Ecclesia, sicut, nec tunc prohibet collationem sacramenti Pœnitentiae.

5. Quoniam vero acquiri primam gratiam, & peccatum oblitum remitti Fidei baptizato per seculum nem aliorum Sacramentorum bona fide, & contritione factam, est solum probabile; Ita Sicut Extrem. Vñt. disp. 41. scilicet. 1. num. 19. per Pœnitentiam vero, & Extremam-Vñctionem sit mortaliter commisit Suar. ibidem, ideo puto non esse alienum ab Ecclesiastice concedere, ut infirmus, si tempore interdicti potuit recipere Sacramentum Pœnitentiae, (et si non perit aliquod aliud Sacramentum, etiam Eucharistiam posse Vñctionem Extremam tunc suscipere, illique ad eundem eam ministrari, ut scilicet certius ejus salvetur.

DE SACRAMENTO ORDINIS. LIBER SEPTIMVS.

CAPVT PRIMVM.

§. I. Quid sit Ordo, & Quotuplex.

ORDO, seu ordinatio est Signum sensibile, quo spiritualis potestas cum impressione Characteris tribuitur viro baptizato circa Eucharistiam, qua conficiendam, qua ministrandam.

2. Signatē autem dicimus (circa Eucharistiam) omnes enim Ordines relationem, seu habitudinem habent, sive remotē, sive proximē ad unum Eucharistiae sacrificium, vel conficiendum, vel ministrandum Nam propterea licet illi plures sint, tamen, quia omnes habent praedictam moralem unitatem per eandem relationem ad Eucharistiam, unum sunt Sacramentum, lege Bellarminum lib. 1. de Ordine c. 8. & Marchinum de Ordine p. 1. cap. 15.

3. Ordines autem esse septem, idest quatuor Minores, Ostiariatum, Lectoratū, Exorcizatum, Acholiatum, tres verō Maiores, nimirum Subdiaconatum, seu Hypodiaconatum, Diaconatum, & Sacerdotium, vel pueri non ignorant, quorum officia dicam inferius.

4. Primam tonsuram, & Cardinalatam non esse Ordines, Episcopatum verō non esse diversum Ordinem à Sacerdotio, sed ejus extensionem quandam, qua Episcopodatur potestas ordinandi Sacerdotes, Episcopos,

& denique Archiepiscopatum, & Papatum non esse Ordines diversos ab Episcopatu, seu à dicta extensione Sacerdotis, satis sit innuere: legantur Doctores plures Bellar. loc. cit. 50. Leand. de Ord. disp. 1. 2. 3. & 10. alio tract. & quasi. 14. 15. 17. Sanc. in cons. lib. 7. cap. 10. dub. 3. Castrop. de Ord. p. 3. num. 3. Quintanad. de Ord. sing. 1. num. 5.

5. Solum nota, ex eo, quod Episcopatus est ex officio Sacerdotis; sequi, nulliter, & invalide ordinari Episcopum, eum, qui Sacerdos non est, quia Episcopatus praerequitur essentialiter Sacerdotium, quod non est in aliis ordinibus. Nam quamvis illicite quis tonsureretur v. g. Sacerdotio, si praecedentibus Ordinibus careeret, valide tamen initiaretur, quia Sacerdotium non essentialiter, sed solum ex praeepto, illos alios ordines supponit.

§. II. An omnes Ordines sint Sacramenta.

1. **M**inores quatuor, esse Ordines, certum est, quia tales pronuntiat Tridentinum sess. 23. can. 2. de Sacram. Ordin. & merito, quia faciunt gradum, seu ordinem in Ecclesia supra tonsuram insignitos, quae tonsura est ianua, seu fundamentum Ordinum, non Ordo.

2. An vero Minorum horum Ordinum collationes sint Sacramenta, dissentunt Doctores. Vasquez tom. 3. in 3. p. d. 257. Aliique quos citat Leand. de Ord. d. 1. p. 6. in 3. p. d. 257. Aliique quos citat Sanchez in cons. lib. 7. cap. 1. d. 1. Leand. l. c. quasi. 6. Averla de Ord. quasi. 1. scilicet. 1. Castrop. tom. 4.

tem. 4. tr. de Ord. p. 3. n. 9. tamen cum communiore, & probabiliori sententia esse, probat; quos Doctores, si est otium, adi.

MAIORES.

3. Subdiaconatus collationem esse iterum Sacramentum, est longe probabilius; quamvis fatear, opinionem dicentem non esse, in censuram vocari non posse, cum enim nonnulli Docti sequuntur, vocantque probabilem.

4. Quod autem collatio Diaconatus sit Sacramentum, videtur accedere ad certitudinem fidei. Lege Averf. *de cit. scilicet* 3. Apud Callrop. *loc. cit.* n. 5. Sor. Layman. alioque apud Leand. *de Ord.* d. 1. q. 7. & March. *tr. 1. de Ord.* p. 1. c. 6. vocat valde probabilem.

5. Denique Sacerdotium, & Episcopatus, prout, includit Sacerdotium, de fide est, esse Sacramentum. At prout superaddit extensionem dictam §. *præced.* n. 5. licet non sit de fide, est tamen certissimum esse Sacramentum, ut apud Vasquez. alioque citatos videre poteris.

6. Quoad praxim, illud ex dictis colligi debet, Ordinem, cum iam dixerimus, esse Sacramentum, unde suam producit gratiam, debere digne ministrari ab Episcopo ordinante, & digne recipi ab ordinato, id est sine conscientia peccati mortalis, ut supra libro primo de Sacramentis in univ. explicatum est. Sed difficultas propria hic se offert: An id sentendum sit de omni Ordine, etiam de prædicta extensione; ita ut per quemcumque indignam collationem, vel receptionem illorum, committatur novum numero peccatum.

7. Respondeo. Ita est sentendum in sententia, quam, ut probabiliorē secuti sumus, docentem, eos omnes esse Sacramenta, multo magis de illa extensione, quam diximus, certo esse Sacramentum. At quia non potuimus negare probabile esse, Subdiaconatum, & Minores Ordines non esse Sacramenta, ut modo vidimus, ideo probabile etiam erit, eam ministrare, ut vult Leand. cum multis *disp. 2. de Ord.* *quæst.* 21. & 22. Quintanad. *de Ord.* *lib.* 17. n. 1. vel suscipere, non esse saltem mortale.

CAPUT II.

De Materia, Forma, & Officiis primæ Tonsuræ, & Minorum Ordinum.

§. I. Prima Tonsura.

1. **E**st deputatio ad canendum in Choro seu Ecclesia, & ad ejusdem obsequium.

2. Conferitur ab Episcopo per abscissionem capillum, loco materiæ, & per hæc verba, loco formæ, ab eodem Episcopo, & simul ab ordinando pronunciata: *Dominus pars hereditatis meæ, & pars mea Deus in æternum.*

Dico (loco materiæ, loco formæ) cum enim prima Tonsura Ordo non sit, vera materia, formæque non indiget: nam propterea, his omisiss, valide quis (teste March. *de Ord.* *tr. 2. p. 1. cap. 12.*) deputaretur ad obsequia prædicta, si quocumque alio modo, ipso consentiente, ad ea addiceretur ab Episcopo.

3. Officium primæ Tonsuræ est, deputare Fidelem ad canendum in Ecclesia, ob quam rationem vocaturis Plalmista, & ei imponitur, ut semel recitet septem Plalmos Pœnitentiales cum Litanis, & Precibus consequentibus. Destinatur item per ipsam Fidelis ad obsequium, & famulatum Ecclesiæ, unde sit capax beneficiorum Ecclesiasticorum, & aptus ad Ordines sequentes.

4. Ut autem id hac occasione dicam, adverte, prædictas Orationes imponi ab Episcopo, tum tonsurato, tum cuilibet ordinato in Minoribus, & quidem semel, etiam si receperit simul dictam Tonsuram, & quatuor

Part. III.

omnes Ordines: imponi, inquam, non sub peccato, sed sub consilio. Ita March. *loco citato cap. 8.* cum Navarr. & Reginaldo sicuti idem sentiendum esse de Maturino, & Missis, quæ idem Episcopus imponit Ordinato in Sacris, dicam mox *cap. 4.*

§. II. Ostiarius.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, per quem datur potestas claudendi, aperiendi, & custodiendi Ecclesiam.

2. Ejus materia remota, sunt claves Ecclesiæ, Proxima est porrectio, seu traditio clavium. Forma sunt illa Episcopi verba. *Sic age, quæ rationem Deo redditurus pro his rebus, quæ his clavibus includuntur.* Adduntur tanquam ceremoniæ, aperiire, & claudere fores ejusdem Ecclesiæ, & illi tradi campanulam, seu funiculum, quo ea ligatur, quibus ostenditur exercitium Ordinis, quem susceperunt.

3. Ostiarii munus est; secundum Leand. *de Ord.* d. 2. *quæst.* 10. ex March. *loco citato tr. 2. p. 2. cap. 3.* aperiire & admittere, custodire Ecclesiam, advocare, & admittere dignos, indignos excludendo, Campanas pulsare (explicat Gaspar Hurtad. *de Ordin.* *differ.* 5. id intelligi, tempore sacrificii) suppellectilem Sacram. custodire, denique aperiire librum ei, qui est prædicaturus; quod tamen ultimum in usu certè non est. Lege Gaspar. Hurt. *lib.*

§. III. Lectoratus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, quo conceditur potestas Prophetias, & scripturas legendi in Ecclesia.

2. Ejus materia remota est liber continens Sacras Lectiones, id est Epistolas, & Prophetias. Proxima est ejusdem libri traditio. Forma. *Accipe, & esto verbi Dei realiter, habiturus, si fideliter, & viriliter officium tuum impleveris, partem cum iis, qui verbum Dei ab initio bene ministraverunt.*

3. Munus ergo Lectoris est legere prædictas Prophetias, & Sacras scripturas, etiam Evangelium, sed extra Missam, nam, in hac, est officium respectivè subdiaconi, & Diaconi. Item ejusdem Lectori est munus Cathecumenis baptizandis fidei rudimenta tradere: Olim panes, & fructus novos Lector benedicebat, minori tamen solemnitate, quam ea, quæ convenit ordinatis in Sacris, ut notat Gaspar. Hurt. *loco citato*, verum hodie id abrogatum esse, Marchinus *de Ord.* *tr. 2. part. 3. cap. 3.* testatur.

§. IV. Exorcistatus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus conferens potestatem imponendi manus super Energumenos, legendique Exorcismo, ad Demones fugandos.

2. Materia ejus remota est liber Exorcismorum, Proxima ejusdem libri traditio, Forma. *Accipe, & com-menda memoria, & habes potestatem imponendi manus super Energumenos sive Baptizatus sive Catechumenos.*

3. Ejus ergo officium est manus imponere super Energumenos, atque exorcismos legere; Olim Exorcista edicebat Populo, ut, qui non communicabant, darent locum aliis communicaturis, & aquam, qua in ministerio Baptismi usus erat Baptizans, infundebat, sed hodie hæc, ipso non usu, abrogata esse, idem *ibidem* notat Marchinus.

§. V. Acolyhatus.

1. **E**st Ordo Ecclesiasticus, quo datur potestas accendendi luminaria, & ceræ, & accensum transferendi ad altare, porrigendi Subdiacono Vireolos, pro Sacro ministerio.

2. Materia remota hujus Ordinis est duplex, altera, est candelabrum cum ceræ extirpato, altera, sunt Vireoli vacui. Horum traditio est materia proxima. Notatque Bonacina *de Sacram.* *Ord.* *quæst.* 27. *part. 3. num. 6.*

I 3 cit.

CAPVT II.

De Subdiaconatu.

§. I. Quid ille sit, qua materia, & forma constet,
& quod ejus Officium.

1. Subdiaconatus est Ordo Sacer Ecclesiasticus, quo datur potestas assistendi in altari Presbytero sacrificanti, ministrando ei Calicem cum vino, & patenam cum Hostia, & item potestas legendi Epistolas in Missa.

2. Materia, & forma est duplex. Altera, est Calix cum Patena sine vino, & Hostia, quæ est materia remota, nam proxima est ejusdem porrectio cum hac forma ex verbis monitoriis composita potius, quam ex imperativis. Videte cujus ministerium vobis traditur, ideo vos admonet ut ita vos exhibeatis, quod Deo placere possitis. Ita post accuratam considerationem se invenisse, asserit Vasquez tom. 3. in 3. p. d. 2. §. 8. c. 5. n. 52. cum plausu suorum Auditorum; nam sic, ait, constabit hoc Sacramentum, more cæterorum rebus, & verbis, & non est cum molestia querendum, cur hic Ordo conferatur sine forma verborum? Altera materia remota, est liber: proxima, ejus porrectio: forma hujusmodi. Accipite librum Epistolarum, & habete potestatem legendi in Ecclesia Sancta Dei tam pro Vivis, quam pro Defunctis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.

3. Ex his materiis, & formis nonnulli sentiunt ut Vasq. Coninch. Marc. apud Leand. de Ord. d. 3. q. 14. Castrop. de Ord. d. vñ. part. 4. n. 13. vocans id commune & certum, conferri Subdiaconatum per priorem. Alii vero ut Medin. Filliuc. Aversa G. Hurt. alique ap. Leand. citatum, per priorem simul, & vñitum cum posteriore. Id quod, & an duplex Character partialis imprimatur? & duplex conferatur gratia, an potius unus, & una? similesque quæstiones, quæ ad praxim non faciunt, Doctores citati prosequantur.

4. Munera Subdiaconi, idest Subministri Sacerdotis, his verbis numerantur in Pontificali. Subdiaconus debet,

I. Aquam ad ministerium altaris præparare.

II. Diacono ministrare.

III. Pallas altaris, & corporalia abluere (de hoc omnino vide in cap. 2. §. 1. num. 5. in nostro Opusc. de Sacr. Missa.)

IV. Calicem, & Patenam in usum Sacrificii eidem offerre.

V. Panem consecrandum pro populo in altari ponere. Hæc in Pontificali, quibus in aliis Rubricis additur,

VI. Crucem in supplicationibus gestare.

VII. Epistolam in Missa solemniter canere.

VIII. Denique Subdiaconus ad mulierum januam, sicuti Diaconus ad januam virorum, dum in templum ingrediebantur, antiquitus, Ap. Clem. Rom. 1. 8. conf. c. 11. alias 15. ad sexus distinguendos, assidebant.

5. Hæc sunt Subdiaconi munera, quibus adde obligationes duas, quas sub mortali in susceptione sui Ordinis contrahit, puta Castitatem servandi, & horas Canonicas persolvendi.

6. Denique tria adverte. Primo porrectionem, seu traditionem prædictam quæ est materia proxima Subdiaconatus, ut etiam similem traditionem in Diaconatu, & Sacerdotio, debere, sub pœna nullitatis Ordinis, fieri ab Episcopo ordinante: quæ tamen invaliditas non ita clare apparet in Minoribus Ordinibus, nam olim ab alio quam ab Episcopo, hoc est ab Archidiacono tradebatur Acolyto materia, ut notavit Vasquez, loc. cit. disp. 237. cap. 2. num. 23. ap. Au. quæst. 2. de Ordin. inir. sess. 2. Secundo formam priorem Subdiaconatus dictam num. 2. solum esse illa verba: (Videte cujus ministerium vobis traditur) cætera enim videtur solum ad

I 4 adhor

cal. cap. 11. n. 2. sed ex capite dictæ infidelitatis in re non potestabiliter gravi.

15. Hunc autem Clericum si beneficio gaudeat, vel Ecclesiastica pensionem, illis privati, statim ipso jure, initio valide matrimonio, ne te, quæso prætereant. Lege Sanchez l. 7. de matr. disp. 4. n. 5. Castrop. de Ord. d. vñ. p. 17. n. 15. Laym. lib. 4. r. 2. cap. 14. n. 2.

AN TONSURA INITIATIVUS, SIVE SIMPLEX

Clericus, sive Beneficiatus peccet, si Tonsuram, quam Clericam appellamus, non deferat.

Idem per occasionem querimus de Initio in Sacris;
Et quid de vestibus Clericalibus?

16. Triplex est, quoad Clericam, sententia. Prima, docet (cum Panorm. S. Aug. Tab. Arm. Sylvest. Bafi. Soto apud March. de Ord. trall. 2. p. 1. cap. 6.) omnes Clericos peccare mortaliter, si Clericam ferre negligant per tempus notabile. Secunda satis communis cum Vasq. tom. 3. in 3. p. d. 2. §. 8. c. 5. n. 52. G. Hurtad. de Ord. diff. vñ. Sanch. in consil. 7. c. 1. d. 49. Leand. d. 13. de Ord. q. 34. & 35. (asserit, non omnes, sed clericos Beneficiatos, & constitutos in facis. Tertia contendit, cum March. loc. cit. trall. 2. p. 1. c. 6. Castrop. de Ord. d. vñ. p. 18. n. 3. Caët. aliique apud Dian. p. 3. trall. 4. resol. 183.) nullos peccare mortaliter, nisi ad temeritatem, contumaciam, & contemptum.

17. Hinc tertiæ sententiæ ego adhæreo libentius. Ratio est, quia consideratis diligenter, expensive singulæ testibus allatis à contrarium sentientibus, nullum inveniri, qui præceptum, saltem grave, contineret, quam diligentem considerationem hic inferere animus fuit, verum, quia post meum in expendendo laborem impensum (sincerè enuntio, me non mentiri) incidi in March. loc. cit. apud quem legi, meam diligentiam ab ipso fuisse præventam, ideo judico, satis, superque e, si te ad illam, Lector benigne, remittam.

18. Excepi autem contemptum, &c. quod ex Caëtano discifere notavit Layman. lib. 5. trall. 9. cap. 12. num. 2. his verbis, in quibus statuitur etiam de vestibus, & comprehenduntur item initiati in Sacris. Sylvester, Armilla, Vasquez aiunt, non esse mortale, Clericum Beneficiatum, vel constitutum in sacris non ferentem Tonsuram, aut habitum Clericalem (seclusa contumacia, & contemptu) nisi manifestus excessus fiat ultra modum consuetum: Et hoc placet, tum esse mortale, si spectatis circumstantiis persona, loci, durationis temporis, &c. Clericalis Tonsura, & habitus neglectus notabiliter repugnet honestati, & bono exemplo Clericorum, cujus gratia talis habitus lege Ecclesiastica præcipitur. Sin vero ex justa causa, vel ad tempus brevis, sine honestatis detrimento, habitus deponatur, nulla omnino culpa est. Spectanda etiam est conjunctio Diocesis consuetudo. Hæc Layman. quæ quasi iisdem verbis, approbat Castropalaus loco citat.

19. Nec dissimilis est Trullench. l. 6. de Ord. cap. 2. n. 4. §. 6. n. 6. cujus verba exscribere non erit inutilis, qui explicant prædictam Layman, & Caëtani doctrinam; Sic enim ait. Caëtani docet, Initiatum non gestantem habitum Clericalem, & Tonsuram apertam, tunc peccare mortaliter, quando adest temeritas, contumacia, & contemptus, cujus sententia sustineri posset, si adest aliquod signum, quo appareat Clericus, quod tanquam probabile adsumunt Ledesma, & Villalobos: Secus tamen si nullum signum Clericus appareat, ut si habitum Laicalem, & eum sine corona deferret. Ideo, & bene prædicti Villalobos, & Ledesma concludunt, Clericum Initiatum, tunc solum non peccare mortaliter, cum ita deferat habitum ut videatur non Clericus. Excipe semper necessitatem justam, qualis esset paupertas, vel fuga inimici, parvitatem item temporis ob aliquam congruentiam, &c. Hæc ex Trull. Addo ego Barb. & G. Hurt. l. c. & Vasq. l. c. cap. 2.

adhortationem pertinere. Lege Valsq. citatum dicto n. 2.
Tertio, in secunda forma invocationem Sanctissimæ
Trinitatis non esse de necessitate Sacramenti, lege Bo-
nac. de Sacram. d. 8. q. vii. part. 3. num. 14. Cum autem
dicatur (videre) in plurali, rationem à Theologis scholasticis petito.

§. II. *Quæstiones aliquot circa materiam
Subdiaconatus.*

S I T R A D A T V R C A L I X S I N E
Patena, vel contra, validare est ordinatio?

1. **V**alidam esse putat Sylvest. *V. Ordine* 2. q. 11. sine,
invalida Marchinus, de *Ord.* v. 2. p. 6. cap. 1. d. 2.
& Leander, de *Ord.* d. 3. quæst. 15. quia Concilia semper
vtrumque exprimunt. Et ratio ipsa dicat, ut vtrumque
tradatur, sicuti ad vtramque partem Sacrificii, nimirum
Corporis, & Sanguinis Christi, illa traditio refertur,
certè hoc posterius saltem in praxi, utpote tutius, & me-
liori rationi innixum, erit sustinendum, idque satis con-
firmabitur ex dicendis de Sacerdotio mox, cap. 3. n. 9.
vbi dubium putavimus ordinationem Sacerdotis, si por-
rigatur sola Hostia, vel solus Calix.

AN IN SVBDIACONATV CALIX,
*& Patena non consecrata sufficiant ad valorem
Ordinis, ut item in Sacerdotio?*

2. Sufficere docet Bonacina, de *Sacr.* d. 8. quæst. vii.
p. 3. n. 5. Diana, Salsaliæ cum Leand. d. 3. de *Ord.* q. 16.
quia nullo iure præcipitur, illa debere ad hunc effectum
esse consecrata. Non sufficere contendit Castropalaus:
de *Ord.* d. vii. part. 4. n. 15. quia, per hæc non consecrata,
nequaquam significatur, tangentem ea vasa deputari ad
rem sacram Sacrificii, & quia secus posset, dici esse ma-
teriam aptam quodlibet vasculum, ligneum, coriaceum,
argillaceum.

Denique March. de *Ord.* p. 6. c. 1. d. 1. n. 3. Bonac. senten-
tiam post factum tolerat, non verò antea, quia Calix
non consecratus non est Calix in iure Canonico.

3. Equidem assero, Primo, Marchinus dictum (cum sit
de valore Ordinationis, ut ratio ab ipso allata clare de-
monstrat) sustineri non posse: quando enim ante ordi-
nationem inepta est materia, est item postea, & è contra.
Si enim vnquam valet illud axioma juris. *Quod ab initio
invalidum est, tractu temporis non convalescit*, certe valer
in administratione Sacramentorum, in quibus, ut omnes
scimus, & alibi nos explicuimus, retrotractio, & fictio
iuris locum habere nequaquam potest.

4. Assero Secundo, Bonac. sententiam esse probabilio-
rem; & loquendo de Sacerdotio, mihi moraliter certam.
Ratio est, quia materia propria Sacerdotii est Hostia, &
Vinum, quæ etiam si dentur in manus ipsas ordinandi,
sufficientissima sunt ad Valorem Ordinis, cum solum
propter congruentiam tradantur in Calice, & Patena, ut
ex Valsq. aliisque dicemus infra c. 4. §. 3. n. 5. Ergo parum
nocebit, si deficient Calix, & Patena consecrata, cum so-
lum ad summum esset perinde, ac si Patena ipsa, & Calix
deficerent, modo ex alia parte ad sit contractus moralis,
qui sufficienter potest adesse, sicuti adesse ibidem n. 7. di-
cemus, si vero Calix, & Patena cooperta sint, vel in disco,
aut ata portatili materia consecranda tradatur, & per ve-
lum, vel per aram tangatur, Atque ex his patet respon-
sio ad rationes Castropalai.

Pro Subdiaconatu sufficit ratio allata n. 2.

AN, IN SVBDIACONATV, VT ETIAM
*in cæteris Ordinibus, & præsertim in Sacerdotio, sit de
necessitate valoris Sacramenti, contingere physicæ ma-
teriam, an porius sufficiat porrectio facta ab Episcopo
cum acceptione Ordinandi?*

6. Id querimus in Ecclesia Latina: nam in Ecclesia

Græca non solum Subdiaconatum, verum etiam
natum, & Sacerdotium, & Episcopatum confectum
num impositionem, nullus ignorat. Neque mirum
diversitatem, quia Christus Dominus instituit
& formas hujus Sacramenti Ordinis, non cum
moda determinatione, sed reliquit aliqua determinatio-
ni Ecclesiæ; Instituit enim veluti in genere in Ec-
clesia per aliquod manuum signum, seu extensio-
nem communicaret ordinando potestatem; quæ exten-
signum esset, voluit, ut Ecclesiæ decerneret, quæ
Græcis determinata fuit extensio manuum super
nandi caput ab ipsis vocata Chirotonia, & illi
impositio; in Latinis autem fuit extensio epulæ
nus, quæ porrigantur, seu tradantur ordinando
dicta instrumenta: Et quidem, loquendo de Ordine
Sacris, Subdiacono porrigitur Patena, & Calix
no, & Hostia, Sacerdoti autem eadem Patena, & Calix
sed cum Vino, & Hostia: nam Episcopatus, etiam in
tinis, confectus per manuum impositionem, & Diacon-
tus etiam per eandem impositionem confectus
tanquam per materiam inadæquatam, ut mox dicemus.
Hunc explicandi modum, post accuratam consideratio-
nem, video inter cæteros modos, ab aliis excogita-
esse expeditionem, qui quidem modi poterunt legi
Doctores late: ut Del. d. 1. de *Sacr.* sess. 5. March. de
trast. 2. part. 7. cap. 2. n. 9. Averf. de *Ord.* q. 1. d. 1.
de *Ord.* Alique ab ipsis citati.

6. Plures ergo Doctores ut Cæterus Scot. Valsq.
Laym. Hurt. alique apud Leand. de *Ord.* d. 3. q. 16.
& Averf. l. mox citand. non requirunt contactum phy-
sicum, & realem, non necessarium ad valorem huius
num; satis enim esse putant, si ad sit contractus moralis
id est ut ordinandus aliquo gestu corporis, & exten-
sione manus significet se illa instrumenta, vel materia
quæ offert, seu porrigit Episcopus, acceptione, vnde
plures ut Cæter. se retractans apud Leand. loc. cit. *Sacr.*
in confess. lib. 7. disputat. 1. dub. 2. Coninch. de *Ord.* 2.
dubitat. 7. March. de *Ord.* part. 5. num. 22. Averf. de
de *Ord.* sess. 2. Alique ad prædictos, requirunt
no, ut essentialem, prorsus, necessarium, & con-
physicum, & realem. Conflictus rationum, ut vnde
parte allatum, nimis obviis est apud citatos, non pro-
pterea à me, qui solam praxim promoveo, est
omittendus.

7. Illud deserte pronuncio Quamvis retrotractio
sit probabilis, nihilominus in praxi, ita adhibere
bere physicum contactum utrisque qui solum moraliter
tigit: se iterum sub conditione ordinandos, & ab-
stinere debeat ab exercitio Ordinis, præsertim Sa-
cerdotii. Ratio hujus monitionis, quam facit Hurt.
de *Ord.* d. 3. q. 16. licet prioris opinionis fidei tenet
tus rigor, quos Ecclesiæ Latina contactum phy-
sicum præcipit, & sollicitudo tanta, quæ is physicus
in eadem Ecclesia servatur, ostendit illam esse
rium ad valorem.

8. Hinc Sacerdos sine physico contactu iniunctis
fessiones Fidelium excipere non posset, nec acciperet
pendia pro Missis, nec redditus Beneficii Sacerdotii
quia nemo extra casum necessitatis, vult Absolutionem
recipere, vel obligationem Sacrificii habere ab eo
cum ejusmodi dubitatione initius fuit, nec eadem
rigere pingues redditus Beneficiorum, &c.

9. Dixi (præsertim Sacerdotii) quia in Sacerdotio
grave periculum nullitatis Sacrificii, & Consecrationis
dotium non puto necessarium in aliis Ordinibus præ-
etiam iterationem promotionis.

10. Inquires, prædictus contactus physicus debet
fieri simul physice cum prolatione forme?

Respondeo satis esse cum Leand. disputat. 1. de *Sacr.*
gener. quæstion. 16. alios citans simul moraliter, vel
sive paulo post, sive paulo ante, ita tamen, ut
stantia sit valde exigua; nam verum moraliter esse
bet, quod dum Episcopus profertur, ordinandus

tingat. Addit De Lugo in resp. moral. lib. 1. dub. 33. cum, qui non tetigit Calicem, & Patenam, dum actu forma proferebatur, sed modo dicto paulo post, posse quidem ad maiorem animi sui quietem sub conditione renitiari, sed non esse necessarium. Quæ doctrina ostendit, valde ipsi certam esse responsionem nostram, nec solum probabilem. Alique alie quæstiones, ad prædictam materiam, & formam subdiaconi facientes, habebis infra cap. 4. §. 3. 6. 7. & 8. in simili, cum de Sacerdorio.

§. III. Quæstiones aliquot circa obligationem Subdiaconi de servanda Castitate.

Vas obligationes Subdiaconum subire in sui ordinatione diximus §. 1. Castitatem scilicet custodiendi, & horas Canonicas recitandi, quibus potest addi etiam id est, & patrimonium aptum, ad se alendum possidendi, de quibus necesse habemus (initium sumendo à prima) separatim hic disputare.

PRIMA OBLIGATIO.

Custodiendi Castitatem.

1. Et quidem, Prima quæstio, quoad Castitatem, ea est. An ad illam teneatur Subdiaconus (idem dic de cæteris constitutis in Sacris) ex voto, quod, dum ordinatur, sive explicitè emitat, sive implicitè, d. m. vult ordinari eo modo, & cum iis oneribus, quæ Subdiaconatui affixit Ecclesia, affixit autem Ecclesia obligationem, ut votum Castitatis ipse ordinandus emitteret. An potius teneatur non ex dicto voto, sed immediate ex præcepto ejusdem Ecclesiæ, quatenus scilicet Ecclesiæ præceperit, ut Subdiaconus à veneris abstineret: sic enim etiam si expressè ordinandus Castitatem voveat, adhuc obligabitur ex præcepto, sicuti Fideles, etiam si non voveant Sacro interesse de se, adhuc teneantur ex præcepto Ecclesiastico.

2. Valde autem hic notandum est, huic obligationi servandæ Castitati quam habet ordinatus in Sacris, esse annexum impedimentum dirimens matrimonium, hoc est invalidè constitutum in Sacris contrahere matrimonium, si forte illud attenter: id quod de fide est, cum sit à Concilio Tridentino sess. 24. canon. 9. definitum, cuius verba mox ponemus n. 8.

3. Porro quoad obligationem servandæ Castitatis triplex est sententia. Alii ut Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 27. num. 10. Vel. in 3. part. disp. 248. Pont. lib. 7. de matrim. cap. 27. March. de Ord. trakt. 2. p. 6. c. 8. Suar. de Relig. tom. 3. lib. 4. cap. 17. asserunt teneri ex voto; Alii ut Val. Sot. Palad. quos sequitur Averl. quæst. 4. sect. 7. v. Praeferendus, ex præcepto; Alii, ut Coninch. d. 20. dub. 13. Rebell. lib. 3. de matrim. quæst. 10. Hurtad. de Ord. diff. 26. Archid. lib. 17. concordia. cap. 40. ex utroque, & quidem omnes magnæ auctoritatis Doctores, itique non vulgaribus annexi rationibus, vnde & omnibus est merito concedenda probabilitas.

4. Verum, quia non pauci ex his Doctoribus confundunt obligationem servandæ Castitatis cum obligatione non ducendæ uxoris sub impedimento dicto nullitatis, cuncti fuerunt admittere obligationem Præcepti, ubi tantummodo est votum, Explico clarius, dum meam sententiam profero.

5. Ego enim sustineo, obligationem servandæ Castitatis in constitutis in Sacris immediate esse ex Voto, sive implicito, sive explicito, eo modo, quo explicui num. 2. At impedimentum explicatum num. 3. quo iidem habent, dirimens matrimonium, esse immediate Ecclesiæ præcepto.

6. Prior pars probatur, Primo, quia in aliquibus vulgaribus textibus apud prædictos Auctores, obligatio ad Castitatem, in ordinato in Sacris, vocatur Votum.

7. Secundo, quia in aliis Textibus præcipitur, ut nullus Subdiaconatus promoveatur, nisi prius se castè viduam promittat.

Tertio, quia omnes fatentur, ut alibi nos lib. 2. meth. Confess. c. 7. §. 1. n. 4. in edit. Panor. ann. 1641. diximus, & potest videri signate apud Verricelli trakt. 4. quæst. mor. 5. num. 2. Sacerdotem peccare sacrilegè, si merè internè admittat delectationes Veneras, cum teneatur ad servandam omnimodam Castitatem. Ergo futuri etiam omnes debent, eum teneri ex Voto, & non ex Præcepto Ecclesiæ. Patet consequentia, quia Ecclesiæ non præcipit merè interiora, ut, nec iudicat de internis, ut omnes sciunt.

8. Posterior pars, quod impedimentum dirimens matrimonium immediate in iisdem sit ex Ecclesiæ Præcepto, probatur, Primo ex Tridentino sess. 24. can. 9. in iis verbis. *Qui dixerit Clericos in Sacris constitutos, vel Regulares solemniter Castitatem professos, posse matrimonium contrahere contrariumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, anathema sit.* Hæc Tridentinum, quod, si bene expendatur, duo decernit. Primo, non posse licitè prædictos contrahere matrimonium, quia obstat votum. Secundo, invalidè contrahere, quia obstat lex Ecclesiastica.

Probatur secundo, quia Votum ex se, in quantum dicit promissionem Deo factam, non irritat matrimonium, ut patet ex Voto Castitatis simplici, quod, quoad promissionem Deo factam, omnino convenit cum Voto Castitatis solemnem: Rursus Ordo Sacer ex se, nec matrimonium irritat, ut patet in Græcis, ego quandoquidem apud Latinos, tum Sacer Ordo, tum Votum Professorum illud irritat, non nisi ex lege Ecclesiastica provenire immediate potest.

Probatur tertio, quia multi Sacri Textus apud prædictos Doctores allati semper ita iubent ordinatis in sacris servare Castitatem, ut addant relationem ad irrationem matrimonii, quasi dicat Ecclesiæ. *Adverte, quod sacra vestra ordinationi ego coniungo matrimonii irrationem.*

9. Ex dictis sit in Primo, ut si quis ordinetur Ordine Sacro cum expressa intentione nolendi vovere Castitatem, cum hic verè non voveat, quia Votum debet ex propria voluntate proficisci, votum non teneatur, at, si matrimonium init, nulliter inest, quia ejusmodi irritatio matrimonii non dependet à voluntate propria, sed à lege Ecclesiastica; sicuti, si meus frater duxit uxorem Bertam, ego non affinis cum ipsa Berta, affinitate dirimente matrimonium, quod fortè attentarent cum ipsa post mortem mei fratris; si inquam affinis, etiam si ego nollem, quia impedimentum hoc non dependet à mea voluntate, sed à lege Ecclesiastica.

10. Adverte autem hunc, qui scienter Sacros Ordines suscipit, & Castitatem vovere non vult, non tantum peccare (sunt verba Hurtadi de Ord. diff. 26. pro tunc, quando, ordinatur, non vovendo, sed etiam pro tempore sequenti, quosque, aut explicitè, aut implicitè voveat, quia ad eam vovendam tenetur, tanquam ad aliquod annexum statui, quem suscipit. Hæc Hurtadus. Et sane prædictus nolens vovere nimis temerè decipit Ecclesiam in re gravi, quæ nunquam ad Ordines ipsum admitteret, si ejusmodi in eo dispositionem cognosceret.

11. Dixi (scienter) nam si susciperet Ordinem Sacrum prorsus inculpate nesciens aliquid de voto, nec de eo, quod faciunt alii, tunc esset ordinatus, & sine peccato non emisisset votum: at irritum esset ejus matrimonium, quod fortè contraheret, quia iam habet Ordinem, cui adnexa est ab Ecclesiæ irritatio. Votum autem, quod tunc per ignorantiam non emisit, debet deinde emittere ut dictum est, cum primum eam ignorantiam deposuit, si velit uti Ordinibus susceptis; Vel, si nolit uti ordinibus, petat dispensationem, à Pontifice, quam tamen Pontifex difficiliter concedet, quia difficillimè patetis hodie, in tanta harum rerum peritia, inculpam tuam ignorantiam probare.

12. Dixi iterum (quis Sacros Ordines suscipit) nam si quis adultus non haberet intentionem suscipiendi Ordines, Ordines non susciperet, quia nemo valide suscipit Sacros

Sacramenta, nisi ea suscipere intendat. Vnde, quia hoc verè Ordines non haberet, nec ad servandam Castitatem, nec ad alia onera Ordinis Sacri teneretur, neque laboraret impedimento dirimente matrimonium; solum peccabit sacrilege propter defectum illius intentionis, ut ex se patet.

13. Ex iisdem supradictis fieret, Secundo, ut si quis injusto metu, vel vi coactus susciperet Ordinem Sacrum, teneretur Voto, quia *lib. 1. in decal. c. 2. §. 5.* dictum est metus ex se non tollit voluntarium. Dixi tamen teneretur nam ceterum, quia vota ex injusto timore extorta irrita nunc esse ex lege saltem Ecclesie notavi, *lib. 1. in decal. c. 2. §. 8. n. 3.* ideo hodie non tenetur. Quoniam vero id eadem Ecclesia nunquam invalidavit (& nec potest) receptionem Sacramenti factam ex timore, idcirco is ita ordinatus contrahit impedimentum dirimens subsequens matrimonium, quod impedimentum Ordini Sacro eadem Ecclesia connexit, quodque dispensari poterit à Summo Pontifice, quia idem metus dat iustam causam dispensandi.

Ita post maturiorem considerationem puto, tenendum quamvis *loc. cit. lib. 1. in decal. c. 2. §. 8. n. 4.* sequendo aliam opinionem dixerim, initium ex metu validè, & licitè matrimonium posse contrahere, quod certè est probabile, quia probabile est, Ecclesiam conjunxisse impedimentum dirimens matrimonium soli Ordini Sacro suscepto modo ordinatio, & consuetudo, id est cum cognitione Voti illi Ordini adnexi, & voluntariè emissi, ut notat Bossius *l. mox cit. a n. 201.* probatque.

14. Dices; Qui ex metu injusto, ut ibidem diximus, solemniter proficitur, potest, approbato metu validè inire matrimonium, nec solum licitè: cur ergo non ita is, qui Ordinem Sacrum ex simili metu suscipit?

Respondeo, Clara est ratio, quia hic, ut modo dixi, verum Ordinem suscipit. Vnde, & contrahit id, quod Ordini est adnexum: at ille, cum verè non sit professus, nullam obligationem adnexam professioni subire potest.

15. Denique fiet Tercio, ut, ex vi prædictæ doctrinæ si infans rationis imponi ordinaretur, quem in jure, *c. vnic. de Cl. per saltum promot.* certum est validè, licet illicitè, ordinari in Sacris (non verò per aliquos, in Episcopatu) quia Episcopus ordinatur in Pastorem, ad quod munus est incapax is, qui ratione caret, ut docet S. Thomas alii- que cum Castrop. *d. vnic. de Ord. p. 7. n. 5.* Lege Leand. *de Ord. d. 5. §. 8.* quæ ratio, an convincat, non est otium nunc quærere, quæram tamen breviter inferius *c. 5. §. 1. n. 12.* si infans, inquam, ordinaretur in Sacris, non esset obligatus ad votum servandum, quia infans emitte votum non valet; sed tamen invalidè grandior factus iniret matrimonium, quia, cum habeat Ordinem Sacrum, habet & impedimentum Ordini Sacro adhærens.

16. Dixi autem, (fieri ex vi prædictæ doctrinæ) nam ceterum Ecclesia id voluit limitare in Infantibus, disposuitque merito, ut ipsis, adveniente usu rationis, daretur optio, teste Sanch. alii- que communiter apud March. *tr. 2. p. 6. c. 8. diff. 10.* Boss. *t. 2. moral. p. 3. t. 3. n. 199.* ut si velint Ordini stare, stent, ac deinceps obligabuntur ad Castitatem, quia per dictam electionem implicire illam voverent, si nolint, ducant uxorem, ut libet, sed Sacerdotio non vrantur.

17. Quid si (ut id hac occasione non taceam) initietur puer rationis compos, sed nondum pubes, sciens Ordini Sacro annexum esse votum Castitatis.

18. Respondeo Sanchez *lib. 7. de matr. d. 30. n. 8.* alios citans putat, hunc puerum ante decimum sextum ætatis completum, non teneri ad continentiam post Tridentinum, immo ipsi licere uxorem ducere. Ratio est, inquit, quia Sacer Ordo, qui imbibit Votum Castitatis, perinde est, ac professio religiosa, sed Tridentinum irritam reddit professionem ante illam ætatem emissam, ergo hoc Votum.

19. Verum Marchinus *l. c.* cui adde Leand. *de Ord. d. 13. §. 7.* Boss. *l. c. n. 206.* alii- que putant, teneri ad Castitatem, ut, & ad horas Canonicas recitandas, quia ex vna parte

puer rationis Compos validè se obstringit Voto, & alia Tridentinum reddit quidem nullam professionem emissam ante illam ætatem, non verò Votum in Sacerdotio imbibitum. Neque valet paritas in rebus de quibus à voluntate Legislatoris multo magis hic, quàm magna fuit ratio irritandi pro ea puerili ætate, quæ nem religiosam, quæ secum affert onera immensa, præ alia duo Vota Paupertatis, & Obedientiæ, nec castitatem, rigorem vitæ, &c. quæ non affert Onera Legæ Pontium *lib. 7. mar. c. 29. n. 15.* fine, dicemus opinionem Thomæ Sanch. esse sine fundamento. Sicut Bossium *l. c. n. 207.* asserentem, utramque quoniam probabilè.

§. IV. Secunda obligatio horas Canonicas præfatas Remissivè.

VBI TAMEN DE NOCTURNO, ET MISSA ab Episcopo in ipsa Ordinatione imponitur.

1. DE obligatione recitandi horas Canonicas absolutissimè in *lib. 2. Decalogi tit. 1. §. 3.* id, tanquam in loco non inopportuno, quæro, ducam an Nocturnum, quod recitandum imponit Subdiacono, & Diacono, Episcopus in eorum Ordinatione, recitentur ij recitare sub mortali. Idem quæro de Missis, quas imponit Sacerdoti. Nam de Plurimis Prebendis impositis Ordinatis in Minoribus juramento dixisse *supra c. 2. §. 1. n. 4.*

2. Respondeo, Diana, & Bonac. *cap. 2. cap. 2.* non obligari, putant sub mortali, sed rigorosè nimis, tam severa obligatio ex nullo capite adesse cõvenire putat, nec ex Iure, nec ex Pontificali, jussu Clementis Octavi edito; in his enim tam gravis præceptum legitur. Ita Sanch. *l. 7. c. 2. dub. 2. n. 6.* Per. *l. 7. c. 2. Per. l. 7. c. 2. de hoc. Can. c. 5. d. 3. n. 10.* Bardi in *selectis*, alii- que.

3. At hæ orationes, & Missæ imponuntur in parochiam. Ergo, cum sint materia notabilis obligatio gravi culpa.

Respondeo. Vnde colligis imponi in Parochiam quæ semper imponi debet supposita culpa à deo culpa est, an potius summa probitas ad Ordines pertinet. Dic ergo merius, imponi in gratiarum actionem, potius simile, & ad summum, ut consilium.

§. V. Tertia obligatio sufficiens Patrimonium præfatum Remissivè.

DE hac obligatione commodiori loco sequetur Dagam paulo inferius *c. 5. §. 4.*

CAPVT IV.

De Diaconatu.

§. I. Quia ille sit, & quæ ejus materia forma, & legem.

1. Si Ordo Sacer Ecclesiasticus, quo confertur per proximè assistendi Presbytero in ministerio legendique Evangelium in Missa.

Nota illud (proximè) per quod maxime distinguitur Subdiaconatu.

2. Ejus materia, & forma duplex est: Altera est Evangeliorum, ejusdemque potestatem legendi Evangelium tanquam forma: Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Domini.

Alter est impositio manus dextere facta ab Episcopo super caput ordinandi sub his verbis: Accipe Spiritum sanctum ad robur, & ad resistendum Diabolo, & tentationibus ejus, in nomine Domini.

3. Et quidem sicut in Subdiaconatu, ita hic duplex adest opinio. Nonnulli enim, ut Vals. Sotus, Val. Regim. apud Leand. *de Ordin. d. 3. q. 12. G. Hurt. de Ordin. diff. 12. Castropal. de Ordin. d. vnic. p. 4. n. 10.* putant traditionem Evangelicorum cum sua forma esse matricem & formam adequatam Diaconatus. Nonnulli vero ut Bellar. *lib. 1. de Ord. c. 9. Coninch. disp. 20. disp. 7. n. 62. Corn. à Lap. in cap. 6. Alorum March. de Ordin. tract. 2. p. 7. c. 2. Sanch. in conf. lib. 7. c. 1. d. 3. Averf. q. 2. scilicet 6. alique dicunt esse parialem, quæ cum prædicta traditione libri integretur adequatam. Probabilis est hoc posterius, quia Eugenius in Decreto Fidei ait, Diaconatum conferri per libri Evangelicorum traditionem, & Concilium Carthaginense Quartum c. 4. assignat pro Ordinatione Diaconi impositionem manus. Ne igitur hæc duo dicta sibi repugnent, vel certè, ut coherant, expeditius dicendum est, hunc Ordinem per alterutrum inadæquatè, per utrumque integrè, & adequatè conferri, atque adeo Eugenium, & Concilium solum in iis verbis assignasse materiam inadæquatam. Quondam imprimatur Character, an duplex gratia conferatur, & similia, sunt questiones à Scholasticis expendendæ.*

4. Munus Diaconi, id est, Ministri Sacerdotis, est assignare Proximè Presbytero sacrificanti, id quod involuit multa, sed præsertim prærogativam legendi Evangelium in Missa. Munus etiam ejusdem est ex præscripto Sacerdotis Eucharistiam ministrare quando vrger necessitas, ut item Sacrorum lotioni assistere: quæ duo ego satis clare profectus sum in *opuscul. de comm. c. 6. n. 1. & in opuscul. de Sac. Missæ, l. 1. cap. 2. §. 2. ibid. lib. 2. cap. 8. §. 8. num. 2.*

5. Semel quæsitum fuit, An Diacono liceat, deferre Pixidem, in qua sint sacræ formulæ de vno altari in alterum?

Respondimus licere, cum Leand. *de Ordin. d. 2. q. 38. March. ibid. citatus quia ex Sancto Thom. 3. p. quæst. 82. art. 3. ad primum, Diaconus debet habere potestatem super Christi Corpus in sacris vasis contentum. Confirmamus, quia ex quotidiana praxi Diaconus, pro solemniori Processione, vel expositione, Pixidem, seu Lunulam, in quibus est Eucharistia, educit à Sacratio, vel à sublimi loco sumit, adducitque in manus Sacerdotis.*

6. Quæsitum iterum fuit de munere prædicandi Verbum Dei: Et putavi cum Leand. *de Ordin. d. 2. q. 26. & 29.* hoc munus esse proprium Diaconi, neque enim putandum est, tradi illi Evangelii librum, ut eum solum legat, verum etiam, ut, si aliàs est idoneus, illud interpretatur, & Fidelibus euulget.

Quicquid ergo dicant aliqui, ut Chamers & Med. apud Leand. citati id concedentes Diaconis, solum, quando adest penuria Sacerdotum: mihi enim durum videtur, Ecclesiam velle prohibere illis officium, quod ex propria ordinatione ipsis competit. Multo magis durum videri debet Castropalao, *de Ordin. d. vnic. part. 4. num. 11.* qui fatetur, materiam adequatam Diaconatus esse traditionem Evangelii, ut denotetur, inquit ipse idem, munus Diaconi esse legem Evangelicam prædicare.

§. II. Questiones aliquot circa materiam Diaconatus.

1. Si non tradatur liber Missalis (ut certè solet) sed alius liber continens Evangelia, vel eorum partem, Inquiri, an promotio Diaconi validè consistat?

Respondeo, validè consistere, quia jam jam adsunt Evangelica, quod solum requiritur.

2. Inquiri iterum, Quid si solum tradatur liber Sacerdotis, vel liber Exorcismorum, vel Concilium Tridentinum, vel similis liber Evangelium non continens?

Respondeo, Non fore ordinationem validam, quia, sic, non adestent Evangelia, quæ significat formam, quam ordinans profert. *Accipe potestatem legendi Evangelium, &c.*

3. Inquiri Tertio, Quod si tota sacra Scriptura tradatur.

Respondeo, fore certè validam ordinationem, quia Evangelia jam adsunt. Unde idem dicendum erit, si tradatur solum Testamentum novum, non vero, si tradatur solum vetus Testamentum, quia in novo adsunt Evangelia, in vetere non item.

4. Quod si traderetur liber continens solum acta Apostolica, Epistolæ S. Pauli, & Apocalypsim, incerta mihi esset ordinatio, & sub conditione repetenda, nam quavis in actibus, aliisque prædictis libris adsit doctrina Evangelii, non sunt tamen Evangelia.

CAPUT V.

De Sacerdotio.

§. I. Quid sit, ejusque materia, forma, & effectus.

1. Sacerdotium est Ordo Sacer, per quem datur potestas conficiendi Christi Corpus, & Sanguinem, ac remittendi Fidelibus peccata.

2. Ejus materia, & forma duplex est. Prior est Calix, cum Vino, & Patena cum Hostia, earumque traditio. Forma est hujusmodi *Accipe potestatem offerendi sacrificium Deo, Missæque celebrandi, tam pro Vivis, quam pro Defunctis, in nomine Domini.*

Posterior est ultima impositio manuum, ab ipso solo Episcopo facta ipsi Sacerdoti cum his verbis tanquam forma, *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remisisti peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt.*

3. Dixi (ultima impositio) nam in solemnitatibus Ordinationis Sacerdotis præcedit alia impositio manuum, facta ab Episcopo ordinante, & ab aliis tribus saltem Sacerdotibus Ordinationi assistentibus, super caput Sacerdotis ordinandi, sicut etiam præcedunt aliæ Cærimonie, puta impositio vestimenti Sacerdotalium, sacra Unctio manuum, &c. quæ omnino licet non in momento, de substantia tamen nequaqua non sunt, quidquid dicat De Lugo, *de Sac. in gen. d. 2. scilicet 5. a num. 90.* putans prædictam manuum præcedentem impositionem esse de essentia.

4. Est autem, & hic duplex opinio. Non pauci enim ut Val. Bonacin. Nussi, alique apud Leand. *de Ord. d. 3. q. 6.* & apud Averf. *de Ord. q. 2. scilicet 8.* putant, esse materiam, & formam adequatam Sacerdotii solum traditionem dicti Calicis, & Patenæ cum Vino, & Hostia cum suis verbis. Non pauci autem, ut Layman, G. Hort. Gran. Filiuc. Campan. De Lug. Marc. alique cit. à Leand. & Aver. citat. Item Bellar. *lib. de Ord. c. 9. & Sanch. l. 7. conf. c. 1. dub. 3.* putat, utramque esse adequatam, alterutram vero esse inadæquatam.

6. Hæc posterior sententia videtur probabilior, quia in Conciliis, Patribus, & sacra Scriptura. Ordinatio Sacerdotis semper vocatur impositio manus, ut notat erudite Bellarm. *loc. cit.* Cum ergo nos modo n. 3. excluderimus illam præcedentem impositionem manuum, hanc excludere non possumus, at quia adequata sine dubio non est, erit omnino inadæquata. Cæteras questiones, & sanè multas hinc pullulantes lege apud Scholasticos, dummodo semper certum sit Apostolos fuisse verè Sacerdotes institutos à Christo in ultima Cæna, ut definit Trid. *sess. 22. Can. 2.*

Munera Sacerdotis præter munus sacrificandi, seu conficiendi Christi Corpus, & Sanguinem, & absolvendi à peccatis, multa sunt, & omnibus obvia: nam propterea non sunt hic cum lectorum rædico transcribenda. Inter cætera illius etiam est, prædicare Verbum Dei, sed cumulatim cum Diacono, propter superius dicta *cap. 4. §. 1. num. 6.*

§. II.

§. II. Quæstiones aliquot circa Presbyteratum?

1. Prima quæstio. An Sacerdos ante ultimam manuum impositionem, & post dictam Calicis, & Patenæ traditionem, ejusque prolationem, potest de consecrat sanctissimum Christi Corpus & Sanguinem?

Respondeo validè, quia jam per illam traditionem completè ipsi communicata est hæc potestas, & ut habetur ex Tridentino *loc. cit.* per illam est verè Sacerdos, ac de facto validè consecrat in Missa Ordinationis, quam concelebrat cum Episcopo, antequam accipiat, per dictam manuum impositionem potestatem absolviendi à peccatis; consecrat, inquam, in dicta Missa Ordinationis, sive solus, sive actione communi, cum aliis, quæ sunt quæstiones à Scholasticis agitatae.

2. Hinc vides, Primo, has duas potestates, id est consecrandi Eucharistiam, & absolviendi à peccatis, esse inter se distinctas, nec unam ab alia dependere, non vero ita in aliis Ordinibus, ut pluribus prosequuntur iidem Scholastici.

3. Hinc etiam vides Secundo, si cui fortè per errorem vel quid simile, tradita est prior potestas, non vero posterior invalidè absolviere à peccatis.

Vides Tertio, in prædicto casu, solum posteriore esse supplendam, quia prior suum effectum habuit, suumque Characterem impressit.

4. Quæstio secunda. Vtrum necesse sit necessitate valoris Sacramenti, ut ordinandus tangat immediatè Hostiam, an sufficiat tangere cum Calice solum Patenam, ubi est Hostia, non vero ipsam Hostiam?

Respondeo, cum G. Hurt. *de Ord. diff. 15.* Coninc. *d. 20. dub. 7. n. 71.* Castrop. *de Ord. d. vn. p. 4. num. 20.* Valq. Gra. Sanch. apud Leand. *de Ord. d. 3. q. 24.* longe probabilius est etiam practicè sufficere, si cum Calice solum Patenam, ubi sit Hostia tangat, sufficienter enim dicitur acceptare Hostiam, dum acceptat vas in quo illa est: sicut de facto non tangitur Vinum, sed Calix, in quo illud continetur. Ita Gaspar. Hurtad. *loc. cit.* dicens id esse maximè certum moraliter; & rectè Valq. *d. 146. c. 2. n. 19. & 20.* alique apud Leand. *l. c. q. 24. not.* cum ordinatus habeat tunc manus linteis colligatas difficile esse tangere cum Calice ipsam Hostiam, præsertim habenti digitos breviores, & denique Leander rectè hic putat, etiam si sit præceptum tangendi ipsam Hostiam, non esse credibile esse sub mortali, &c.

5. Quæstio tertia. Si tradatur Hostia immediatè in manum Sacerdotis, vel, si tradatur Hostia, & Vinum simul immixta in Calice, validè est Ordinatio?

Respondeo validam esse, quia id, quod per se, & de essentia requiritur, est traditio illarum substantiarum, & solum ob congruentiam, ex præcepto Ecclesiæ usurpatur Calix, & Patena.

6. Quæstio quarta. Satisne est tangere Calicem, in quo sit vinum, & cui superimposita sit Patena cum Hostia, sine necessitate tangendi physicè ipsam Patenam: quæ quæstio communis est etiam Subdiacono, licet pro hoc, sine Vino, & Hostia.

Respondeo, cum Coninch. *l. c.* Gaspar. Hurt. Valq. Val. alique apud Leand. *l. c. q. 25.* ad valorem satis esse, quia Calix, & Patena Calici superposita videntur facere unum, & ex alia parte, sicuti pro Sacerdotio, pro quo debet in Calice adesse vinum, sufficit ad ipsum vinum moraliter, & humano modo tangendum, si tangatur vas illud continens, ita nunc sufficit tangere Calicem non continentem supra se Patenam, in qua sit Hostia, ad hoc, ut morali modo, dicatur, & ipsa Patena cum Hostia tangi. At vero ex præcepto, secundum Coninch. *l. c.* & Castrop. *de Ord. d. vn. p. 4. n. 20.* seu saltem antiqua consuetudine: tum Patena, tum Calix tangenda sine dubio sunt.

7. Propter prædictam rationem ductam à natura contactus moralis, sufficit etiam ad valorem, ut vult

Castrop. *l. c.* Avers. *q. 2. sect. 2. v. non per hoc, cum Calix Valq. Bonac.* si tangatur Calix, & Patena vel cooperata, vel si tradantur in disco: ut, vel uti ponitur hæc immediatè, non verò Calix, & Patena tangantur, sic enim etiam ipsa humano tanguntur.

8. Denique adverte, non esse necesse prædictum, ut gere tota manu, seu pugno, seu aperta palmo, sicuti uti habet Avers. *loc. cit.* est tangere extremum digiti, uti mo, quia satis esset tangere vna manu, dicitur *ibidem*, ideo satis esse puto, si vno extremo digiti tangatur, quia, sic sufficientissimè quælibet res est, & de tacta.

9. Quæstio quinta. Quandoquidem pro Ordinatione Sacerdotis Calix vinum continere debet, & Patena Hostiam, ut dictum est, esse ne valida initiatio, si alterutrum? v.g. esset solum vinum in Calice, vel Hostia in Patena?

Respondeo, Video speculative sustineri posse, ut Henr. *l. 10. c. 6. Fill. tr. 9. c. 1. n. 43.* & alii citati Leand. *de Ord. q. 8.* esse validam, quia, dum datur potestas consecrandi unam speciem, indivisibiliter datur potestas consecrandi, & aliam; tamen, quia cum summo rigore, que requiratur ab antiquissima Ecclesiæ consuetudine, ideo dubia, saltem, mihi semper erit cum Gaspar. Hurt. *Ord. diff. 15. v. observandum*, March. *p. 8. c. 5. Avers. sect. 8.* alios citans Leand. *l. c. q. 9.* practicè epulanda initiatio alterutra specie carens, & propterea sub conditione rependa, ut factum esse testatur Tannerus *l. 4. c. 2. dub. 4.* in eventu hujus casus, qui ipsius ætate fuit gener exagitatus.

10. Subinquires. Quid, si in Calice sit vinum sine aqua, vel vinum aqua multa dilutum?

Respondeo, si vinum solum, sufficiens erit ad valorem sine dubio, aqua enim solum imponitur ex præcepto, si vinum sit aqua multa dilutum, distinguendum est, si vinum sit aqua non sit in tanta quantitate, ut illud non amittat denominationem vini, ita scilicet, ut possit esse, ut possit evenire, si vinum sit valde generosum, quæ quantitas fuerit nonnihil notabilis, erit ad valorem Ordinis sufficiens: at, si in tanta quantitate in quo, ut amittatur denominatio vini, quod facilius erit, si vinum sit admodum leve, nec valde generosum, quam sufficeret, seu saltem valde dubia redderetur Ordinario. Ratio est manifesta, quia in priori casu dicitur absolutè in Calice esse vinum, in posteriore autem non item, vel certe sub dubio.

11. Non multis abhinc annis, peracta jam aliquot Sacre dotum promotione comprehensum est in Calice, qui ad illam Ordinationem usurpatus fuit, ita fuisse, ut ab imperito Ministro totam aquam, & totum vinum, quibus Vreoli consueti parvis magnitudinis plenam, & præsto edent in abaco ad sacrum ministerium, ibi bitatumque fuit, an tanta mistio aquæ adduxerit vinum illud ab absoluta denominatione vini?

Super qua dubitatione longa, diligenter discussa facta est à Theologis, inter quos ego adhuc omnino opinor; omnique præter admodum paucos decreverunt illos Sacerdotes debere, sub conditione, Ordinem suum ritè recipere, saltem propter rationes, quas supra §. 1. à num. 7. indicavi, cum agerem de contactu patenæ materię Ordinationis, cui sententiæ probi illi Sacerdotes, imo, & idem Episcopus, qui illos initiaverat, assenserunt.

12. An Calix, & Patena debeant esse consecrata? *Supra c. 3. §. 2. n. 2.*

An debeat intercedere contactus physicus? *Idem ibi à num. 5.*

An simul cum prolatione formæ? *Idem ibi num. 10.*

NOTATIO PRO CASU, QVO SIT,
Reiteranda Ordinatio sub conditione.

13. Ad reddendam faciem ejusmodi reiterationem, quæ propter aliquos casus supradictos, vel similes, est sub conditione exhibenda, notetur, eam posse fieri quolibet anni tempore, posse à quocunque Episcopo, posse in Oratorio privato, posse absque ceteris Ceremoniis, sed solum supplendo id, in quo adest dubium. Ratio est, quia solemnitates, aliàs requisitæ, sunt institutæ pro Ordinatione absoluta, non autem pro Ordinatione conditionata; tunc enim non est Ordinatio celebrata, sed, quod imperfectè præstitum est, supplere. Ita ex Granado Quintanadueñas, de Ordin. §. 1.

CAPUT VI.

De Subiecto Ordinis.

§. I. Quoad valorem.

1. Ordinis capax est solum Baptizatus, c. Veniens de Presb. non Baptizatis, & passim, & quidem mas u. vult Leand. alios citans de Ord. a. quasi. 1. March. alios citans de Ord. v. alt. 1. part. 4. cap. 4. Excluditur ergo femina, & is, qui Ianuam Sacramentorum, id est Baptismi non est ingressus.

2. De non Baptizato nil incurrit, quod addam, de femina illud quæri solet, an is qui simul femina est, & masculus quem Hermaphroditum appellamus, sit capax Ordinis.

HERMAPHRODITVS.

3. Respondeo, Is Hermaphroditus, in quo prævalet, scilicet virilis, est Ordinis capax, sicut, & matrimonii. Ita Leand. March. 11. cc. Verum, irregularisne est? Affirmat Henriquez; Negat Hurtadus, de irreg. diff. 14. n. 52. Sed certe etiam si non esset in rigore irregularis, tenendum tamen est cum Castrop. de Ord. d. 2. n. 6. n. 3. illum non esse ordinandum, quia in se monstruosum esset, hominem aliquo tandem modo feminam, ordinari.

4. Is autem, in quo prævalet femineus sexus, Ordinis capax non erit.

5. Is denique, in quo uterque sexus æque prævalet, quod tamen nunquam esse, sed necessario vnum prævalere putat Vasquez d. 145. cap. 2. num. 12. aliqui affirmant capacem esse Ordinis, aliqui negant, sed concordant omnes, esse propter modo dictam rationem irregularem. Vnde hæc fuso disputata apud citatos.

6. Sed quid Primò, de eo, qui nullum sexum habet qualem puerum natum esse, testatur Livius? Dec. 4. l. 1.

Respondeo, Incapacem Ordinis hunc pronuncio, quia verè non est vir.

7. Quid, Secundò, de eo qui ex muliere erupit in virum?

Respondeo, Hinc non erit incapax, nec ex hoc capite irregularis. Ratio est, quia præsens status debet considerari, quo jam est vir, & in nihilo femina. Quod si, ita erumpat in virum, ut remaneat etiam femina, idem erit, quod modo dictum est n. 5.

8. Quid Tertiò, si ex viro desciscat quis in mulierem?

Respondeo, Id evenire posse difficile apparet Ioanni Delugo in resp. moral. l. 1. d. 31. sed tamen, id si eveniret, esset incapax Ordinis, quia secundum præsentem statum femina esse, supponitur.

9. Sed si antea fuerat ordinatus, amitterne Characterem Sacerdotii, posset ne consecrari valide?

Respondeo, Id dicam infra lib. 8. tr. 1. de matr. cap. 12. §. 1. num. 36.

10. Qui se finxit feminam, irregularem, volunt Masculus, de irreg. l. 1. cap. 27. num. 4. & Vgolinus, de irregul.

Pars III.

cap. 48. §. 2. num. 2. sed certè nullo fundamento, dictum est, nisi fortè aliud addatur caput, quale posset esse infamia ex ejusmodi fictione contracta.

P V E R.

11. Is Puer, quis caret usu rationis, id est infans, capax est Ordinis. Unde validè eos suscipere, docent communiter Doctores apud Leand. d. 5. O. d. 8. ex c. 2. de Cl. per saltum promissio, & ego sup. indicavi c. 1. §. 1. n. 15.

12. Multi tamen addunt ex Doctrina Sancti Thomæ, aliorumque apud Castrop. d. 2. de O. d. p. 7. n. 5. infansem invalide ordinari in Episcopum, quia Episcopus consecratur in pastorem, ad quod munus est incapax, qui ratione caret. Sed certè, sic etiam esset incapax potestatis ad absolvendum à peccatis. Ergo non posset ordinari in Sacerdotem cum hac potestate. Propter hanc rationem, aliasque, Dicastillus de Ord. d. 1. dub. 2. l. n. 3. 18. sustinet etiam infansem valide ordinari in Episcopum.

EXCOMMUNICATVS, QVEM NOLIT
Episcopus ordinare, &c.

23. Mos est, ut Episcopus, ante Ordinationem, enunciare faciat, se non intendere ordinare excommunicatum, irregularem, nec fortè accedentē ad Ordines, nec similes. Iam quæritur, si quis ex dictis adhuc ad Ordines suscipiendos accederet, validène ordinaretur, si non propriè ex defectu capacitatis suæ, certe ex defectu intentionis Episcopi juvat enim hac occasione, id breviter explicare.

Respondeo, esse multo probabilius, valide ordinari; Tum quia, ut habetur in Pontificali, potest prædictam protestationem solet Episcopus, absolvere ordinandos ab omni excommunicatione ad effectum solum illos Ordines suscipiendi. Tum quia illam protestationem ad terrorem enunciat, habet autem animum, etiam intrusos promovendi; Tum quia idem Episcopus (nisi oppositum constet) præsumitur, quando actu confert Ordines, voluntatem prægere, si quam contrariam habuit, mutare, & illum jam præsentem ordinari. Dico (nisi oppositum constet) nam si certo constaret, Episcopum persistere in ea negativa voluntate, nec te absolvisse, certum est, te Ordinem non recipere, quia intentio ministrantis semper requiritur ad valorem Sacramenti. Ita Sanch. lib. 7. matr. d. 16. n. 11. Layman, de Sac. in com. c. 4. n. 7. Theaur. de Pen. Eccl. p. 2. v. O. d. c. 7. Imò adverte, quando agitur de Sacerdotio, si aliquod sit rationabile dubium de voluntate Episcopi debere sub conditione reiterari Sacerdotii initiationem, id enim persuadet periculum gravium damnorum, si fortè prior initiatio fuit invalida, ut in universum alibi dictum est superius.

Pro consolatione Lectoris sic benigne habet S. V. Ordo n. 38. Si Episcopus dicat: nolo, vel non intendo, ordinare excommunicatos, vel irregulares, intelligitur, si sciat talem esse. Quare is, quem ordinat, non sciens talem esse, vere est ordinatus. Hæc S. Non tamen omitterem conditionatam Reordinationem.

§. II. Quoad licitam receptionem Ordinum.

I. Vt licitè quis Ordines recipiat, debet Primò, esse confirmatus.

II. Tantam habere ætatem, quantam requirunt Sacri Canones.

III. Titulum habere patrimonii, vel beneficii, vel Religiosæ paupertatis.

IV. Non esse irregularem, vel simili affectum impedimento, quæ omnia impedimenta simul colligit Trull. de Ord. l. 6. cap. 2. n. d. 11. n. 12.

V. Sufficientibus esse literis peritum.

VI. Esse in statu gratiæ.

Quoniam vero de Primò, L. 3. de Conf. c. 3. §. 4. num. 4. Quarto, Cum irreg. c. 6. §. 1. Quinto, Ibid. c. 12. §. 1. & 2. & Sexto, lib. 1. de Sac. in gen. cap. 3. §. 2. alibi commodior est tractandi locus, hæc solum superest de duobus agere puta de ætate, & de titulo.

K DE

DE ÆTATE ORDINANDORVM.

1. Quod illicite, sed tamen valide ordinetur infans, satis innuimus aliquanto superius *cap. 2. §. 3. num. 15* De adultis, ergo agendum hic erit.
22. Et quidem, quamvis in Sacris Ordinibus, alia ætas decreta olim pro Ordinibus suscipiendis fuerit; hodie tamen sequentes dispositiones Concilii Tridentini sunt observandæ.

ÆTAS PRO TONSURA.

3. Ætas pro Tonsura est septennium completum. Non septenni Tonsuram concedere, illa culpa erit, quam dicam *num. 6*. Ejusmodi ætas statuitur in jure & colligitur ex Tridentino, *sess. 23. cap. 4. de Reform.* quod vult, ut iniciandus prima Tonsura fiat rudimenta fidei, & item legere, & scribere.
4. Quod si septennio minor comprehendatur ex præcoe ingenio, usu rationis pollere, ac legere, & scribere sciat, ordinari prima Tonsura posse, merito docet Quintanadu, *de Ordin. sing. 21*.

ÆTAS PRO MINORIBVS.

5. Ad Ordines Minores licet nonnulli, probabiliter doceant, ut *Narb. de ætate ad an. 7. q. 9. n. 3. & ad an. 12. q. 1. n. 6*, aliique, requiri annum ætatis decimumquartum, tamen probabilius est, ut Plur. habent apud Leand. *de Ord. d. 5. quæst. 2*. satis esse septennium completum. Ratio est, quia non apparet prohibitio in contrarium. Quoniam tamen communiter non statim à septennio scit puer, quod requirit Tridentinum pro Minoribus, ideo communiter non statim sunt ordinandi.
  6. Quæres, Peccare mortaliter, qui Minoribus ordinat non septennem, nam qui Majoribus, peccare mortaliter, non est dubium.
- Respondeo, Qui ordinat saltem sola prima Tonsura non septennem, non peccare mortaliter, docent aliqui. Verum post prædictum *cap. Nullus*, & post Tridentinum *l. c.* esse mortale, merito docent Sanch. in *Confess. lib. 7. cap. 1. d. 33. n. 16. & 16*. Alique: siquidem prohibitio est de re gravi. Excipit necessitatem, si quando hæc vnquam adsit, *ibidem* Sanchez.

ÆTAS PRO ORDINIBVS MAIORIBVS.

7. Id sic decernitur à Tridentino *sess. 23. cap. 12. de Reform.* Nullus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante 21. Ad Diaconatum ante 23. ad Presbyteratum ante 25. ætatis sue annum promouetur.
8. Satis esse, si ij anni sint incepti, etiam per vnum diem, concursus est Doctorum sententia.
9. Si inceptus sit dies, sed nondum advenit hora natiuitatis: vel, si venit natiuitatis hora, v.g. hora matutina, sed non completus est dies, vel, si dies hic sit bissextilis, an ordinari quis possit? &c. Vide apud Doctores; ut *Boll. r. 2. moral. p. 3. tit. 2. de supp. temp. à n. 42*. Leand. *d. 6. de Ord. à q. 6. & quoad ann. bissex. q. 20*. March. *tr. 1. p. 5. c. 4*. *Narb. de ætate ad an. 22*. sunt enim hi casus admodum rari, meque vtiliora explicare volentem impedire non debent.
10. Illud non est omittendum. Quid enim fiet, si omnibus diligentis factis, dubium sit, an ætatem requisitam quis habeat ad Ordines suscipiendos?
11. Respondeo, Si dubium sit negativum, non potest licite promoueri, quia, ut vniversaliter alibi dixi, *L. 1. in Decal. c. 3. §. 7. V. ætas*, & docet Sanc. *l. 2. de matr. d. 41. n. 38*. certa obligatio ætatis requisitæ non potest vinci ab incertitudine, qua laborat proventioris ætatis.
12. Si vero dubium sit positivum, id est verè probabile sit, te gaudere requisitis annis, licet æque probabile, imo probabilius sit, illis non te gaudere, licet ad Ordines admitti poteris, ut colligitur ex dictis in *disso l. 1. in De. cap. 3. §. 3. num. 7*. quia, qui probabiliter ratione movetur ad operandum, prudenter operatur, atque adeo sine culpa: quodnam sit verè probabile, vide omnino in nostro De.

cal. lib. 1. cap. 3. §. 3. numero 11.

23. Si parentes ordinandi testentur de consuetudine, concedere Ordines poterit sine scrupulo Episcopus, quia licet testimonium parentum pro filiis in aliquibus materiis ab aliquibus sufficiens non iudicetur, hoc tamen ubi in illius est præjudicium, sufficiens iudicatur. Ita Diana *p. 1. tr. 1. r. 2. §. 3. ref. 27*.
 Attem pro Ordinatione incipere à die natiuitatis non vero à die conceptionis, ostendit communiter & colligitur ex doctrina, quam habet in *familia* *l. 2. d. 4. c. 6. à n. 660*.

§. III. De Titulo Ordinandorum.

1. Tridentin. *sess. 21. c. 1. de Rescriptis*, non possit ordinari in Sacris, nisi ad Titulum Beneficii, vel Patrimonii, vel paupertatis, ejus scilicet qualem emittunt Religiosi, quales etiam esse non emittunt vota biennii in Societate Iesu, decrevit *sess. X 111. Quamvis fructuosus*. Ratio hujus dispositionis fuit, ut ordinatus in Sacris haberet, unde aliquid possit. Nam propterea quantitas Beneficii, vel Patrimonii arbitrio Episcopi remittitur ab eodem Tridentino, qui secundum varias regiones sufficientem summam terminet. Sanè Synodus Panormitana, *p. 2. n. 2. hanc* requirit censum scutorum sexaginta annuorum Patrimonii, alius vero Dñceffis locis, scutorum quadraginta. Minoris non expositulari ejusmodi Titulos, & pauperum, saltem hodie operæ pretium est, admodum *Castrop. de Ord. d. vn. p. 9. n. 2*. citans, Triden. & *Narb. Barbo.* aliosque.
2. Quoad Titulum Beneficii, nota, non sufficere quodcumque tenue; suppleatur ergo tunc ex patrimonio, ut sufficiat tota summa, ad alimenta honestè sustentanda.
3. Quoad titulum Patrimonii, nota prædictorum Episcoporum, qui ne ad primam quidem Tonsuram volunt aliquem admittere, nisi Patrimonium necessarium pro Ordinibus Sacris se habere, legitime ostendit prudentem sane, ne Clericatum deinde, cum deducere exerceat, vel ab illo ad sæculum redire cum incoherencia cogatur. Sed quia communior praxis id non recipit, non possumus, Episcopos ad hoc obligare, sed limitare dumtaxat.
4. Quoad Titulum Paupertatis, nota *Pompey Bullam Pii V. Rom. Pontif. Sac. Concil. Añ. 1568. Oñob. 1568. in Bullar. noviss. 2. fol. mibi 209. q. 1.* habet, ne Novitii ante Professionem ordinentur in Societate ad Titulum Paupertatis, ac secus facientes, ipse Titulus suspensum subiicit, & in ordine sic suscepto multantes irregularitate afficit.
5. Nota secundum eum, qui emissit in valida Professione obmetum, vel ob aliquod impedimentum vere suspensus non est, & vniversaliter, qui ad sæculum libere licite redire potest, (abstracto hic à Scholasticis Societatis) si ordinetur ad Titulum Paupertatis, esse suspensum, & modo dictæ irregularem ex eadem Bulla. De hac Bulla agunt multi, quos citat *Bolla v. r. l. variis, tit. 3. de Ord. §. 8. n. 21. Bonac. de Claus. p. 1. diff. 5. num. 4. & de suspens. d. 3. p. 5. §. 4. num. 1. Caltrop. Ordin. d. vn. p. 9. num. 3*. Et quidem est dupliciter primum, quia sine patrimonio, seu sine vilo titulo. Secundò, quia sine Dimissoria proprii Episcopi ordinatus, notat rectè Diana *p. 4. tr. 1. r. 2. §. 3. ref. 82*.
6. De ejusdem adesse Decretum Sacre Congregationis, ut sint etiam suspensi perpetuo, ablata potestate Ordinariis locorum eam suspensionem moderandi, vel relaxandi. Hac occasione, scias, quod Decretum affertur verbum Donat. *l. de Reg. tr. 8. §. 7. tom. 1. p. 21*. Vide etiam *ibid. g. 3. n. 7. & 8*. quod tamen non fuisse acceptum, ait Th. Hurt. *p. 1. ref. mor. tr. 4. c. 8. n. 799. fol. mibi 213*.

§. IV. Quaestiones aliquot circa praedictos Titulos Ordinandum.

AN SUSPENSIONEM INCURRAT, QUI ordinatur sine Titulo?

Novitios, vel nulliter professos suspensionem incurtere, iam modo dictum est. De aliis igitur, quæto, qui forte sine Titulo Beneficii, vel Patrimonii, vel Paupertatis ordinantur.

1. Et sanè olim, ipso facto, c. Nemine, c. Sanctorum, diff. 70. suspensionem incurrebant, & celebrantes contrahant irregularitatem ii, qui sine sufficienti titulo Ordines Sacros suscipiebant. Postea vero (c. Cum secundum Apostolum, de prebendis, ab Innocentio III. ablata, ex meliori sententia fuit, hæc suspensio in illis verbis; (Nos tamen benignius agere cupientes) & impositum fuit onus Episcopo aliquem sine Titulo scienter ordinanti, ut ipse teneretur alere sic ordinatum, donec ei de sufficienti beneficio provideretur.

2. Id olim fuit: Sed quid hodie post Tridentinum? (ss. 21. c. 2. De ref. loquimur autem de dicta pœna suspensionis, nam graviter peccari ab ordinante, & ab ordinando, nullus dubitat.

3. Respondeo. Multi insignes Doctores, ut Suar. d. 31. de Cens. sec. 1. n. 35. Theaur. de pœnis Eccles. 3. p. V. Ordo c. 11. n. 4. Bonac. l. c. n. 26. Bord. T. 2. ref. 77. n. 70. alique apud Barb. in loc. c. Trident. à n. 71. dicunt ejusmodi sic ordinatum incurtere dictam suspensionem, qui putant, Tridentinum loc. cit. dum patrimonium seu alimenta sufficientia omnino requirere in ordinato, sic habet: Aniquum Canonum pœna super his innovando: putant, inquam, innovare, tum pœnam suspensionis contra ordinatum, tum pœnam oneris alendi contra Episcopum ordinantem.

4. Verum multi non inferioris item ordinis Doctores, ut Sà. Tol. Henrig. alique ap. Dicast. p. 2. tract. 1. 6. ref. 5. Sanct. variar. q. 49. n. 115. Barb. l. c. n. 73. March. de Ordin. r. p. 6. cap. 7. diff. 6. G. Hurt. de suspens. diff. 13. n. 58. immo, ut habet Barbosa loc. cit. numero, & auctoritate Superiores, docent, Tridentinum non innovasse pœnam suspensionis contra ordinatum, quæ iam ante Tridentinum fuerat ablata, sed solum innovasse, vel confirmasse pœnam oneris alendi, quæ ablata non fuerat.

5. Mihi placet huic posteriori sententiae adherere, licet fitear, probabilem esse priorem. Ratio, quæ me movet, est, quia non possum mihi persuadere, Tridentinum voluisse innovare pœnam illam, quæ iam erat abolita per Innocentium Tertium, illius expressam mentionem nullo modo faciendo. Adde in pœnis benigniorem sensum esse sustinendum, &c.

6. Si ordinandus pactum inear cum Episcopo, quod ab eo non petet alimenta, tunc enim vero incurret suspensionem à solo Summo Pontifice dispensandam, c. par. de Simon. lege Hurt. l. c. & ordinans suspenditur per triennium à collatione Ordinum, & eundem præstans per idem triennium, ab Ordinum executione.

7. Quando scienter Episcopus ordinat aliquem sine patrimonio, quem alius Episcopus præstavit, quisnam obligabitur porrigere ejusmodi ordinato alimenta, ordinans, an præstans?

Respondeo, id clare decidi à Bonifacio VIII. in iure, c. f. Episc. de prebend. & dignita. in 6. quod, quando occurrerit casus, facile videre poteris; longum enim esset Decisionem illam varios casus continentem hîc referre.

PATRIMONIUM FICTIVUM.

8. Quid si quis fingat, vel ementiat Patrimonium? Respondeo. Tunc, si dictum supponis esse patrimonium, nullum illud erit; ergo is cum nullo titulo ordinabitur, & sic recurrit doctrina modo prædicta à num. 4.

Part III.

PATRIMONIUM CUM PROMISSIONE

illud alteri retrodonandi.

10. Quid, si ab amico acceptavi Patrimonium, unde vero patrimonio promovear, sed eidem amico promiserim, ne illud eidem retrodonaturum?

Respondeo. Tunc peccasti graviter, quia in re gravi deceptisti Ecclesiam.

Instas: incidne in suspensionem?

Respondeo. Si hoc modo acquisitum patrimonium verum est patrimonium, non ordinatus fuisti sine titulo, atque adeo in nullius sententia incurristi in suspensionem: si non est verum, ut ego puro, quia morali modo est, ac ille bona non haberes, Doctores allati n. 4. dicunt, te incidisse. At Doctores sequentes opinionem probabilioris dictam n. 6. negant, si nullum pactum iniisti cum Episcopo.

11. Bonacina de Sac. d. 8. q. 2. n. p. 5. num. 26. Dian. p. 8. tract. 6. ref. 135. alios citans, putat, prædictum, qui promissit se retrodonaturum amico post Ordines susceptos patrimonium, non obligari ad retrodonandum, quia ex Tridentino bona, ad quorum titulum quis ordinatur alienari nequeunt: unde potest is bona illa sibi in conscientia retinere. At Suar. d. 31. de Cens. c. 1. n. 37. alique apud eundem Dian. l. c. dicunt, tendi ad retrodonandum; quia, vel iure invalida fuit donatio amici ob defectum voluntatis de absolute donando, vel certe moraliter, ut ego dixi, seu æquivalenter, nulla fuit.

12. Hæc posterior sententia mihi videtur probabilior. Verum utramque esse probabilem, merito dicit Diana loc. cit. licet priorem, ut probabilior ipse sequatur, addit Sanch. alique, ejusmodi retrodonationem, si forte fiat, rescindi solere à foro exteriore, idque in pœnam Donatoris, qui voluit decipere Ecclesiam, & Episcopum. Unde etiam sequitur, quod iudex non obligabit dictum Donatorem, ut donationem sibi factam ab ipso illo amico, illi retrocedat.

13. Si quis ordinandus promittat patrimonium amico reddere, quando ipse iam ordinatus nactus fuerit sufficienti beneficium, vel aliq. bona, idque cum consensu Episcopi, nullam pœnam, nullamque culpam incurret, quia nulla ratione contra Tridentinum operatur. Ita Trullench. de Ord. lib. 6. cap. unic. dub. 12. num. 3. in tit. de Patrim.

IN SYNODO PANORMITANA SUSPENDITUR, QUI cum fisco patrimonio ordinatur.

14. Denique hîc duo adverte. Primò, prædicta sic se habere in iure communi. Cæterum quisque sua Diocæsana consulat statuta. Sanè Synodus Panormitana anni 1652. p. 2. cap. 7. n. 97. suspensionem contra prædictos pronunciat: Declaramus, fictivum esse Patrimonium illud, quod ab aliquo possideretur cum previo pacto non exigendi fructus annuos, vel eos retrodonandi, vel quomodolibet retrocedendi. Declaramus etiam, in pœnam suspensionis à iure impostam eos incurere, qui cum hoc fisco, & simulato patrimonio ad Sacros Ordines accesserint: eandemque pœnam suspensionis ipso facto incurrendam, si & quatenus opus est, denuo iniungimus.

ULTRAMONTANI SUSPENDUNTUR, SI cum fisco Patrimonio ordinantur.

15. Secundo, adverte adesse Decretum Urbani Octavi quod eo ipso Ultramontanos, vel natos extra Italiam suspendit in perpetuum, si ordinantur in Italia cum fisco patrimonio, aliisque eos pœnis ad arbitrium Summi Pontificis subdit. De hoc Decreto iterum redibit sermo non multo post cap. 8. §. 2. num. 4.

DE PATRIMONIO SUFFICIENTI, SED non ex arbitrio Episcopi.

16. Si quis Patrimonio fruatur, quod sibi sufficiat ad alimenta sibi congrua? Episcopus tamen nolit patrimonium

K 2

monium illud ad ordines admittere. si is nihilominus initiator, diciturne initiator sine sufficienti patrimonio.

17. Rursus, si Episcopus, vel Synodus decernat pro patrimonio sufficienti v. g. quinquaginta aureos annuos, sufficiant autem mihi in meo oppido viginti, vel triginta, si cum his promoveat, & carne promoveri cum sufficienti patrimonio?

18. Respondeo, utrumque dici sine sufficienti patrimonio promoveri, quia manifeste Tridentinum illud vult esse sufficiens, quod approbat Episcopus. Ita Trullenchi, l. c. alios citans. Reminiscere nihilominus, cum pro his, tum pro precedentibus casibus, si parum, seu in quantitate minimè notabili sit defectus, esse tunc parvitatem materiæ, atque adeo tantummodo culpam venialem. Quenam sit hæc parvitas, vide apud Dianam, p. 4. tract. 4. Resol. 52.

AN PATRIMONIUM ALIENARI QUEAT?

19. Non posse alienari, donec ordinatus nanciscatur sufficiens Beneficium, vel bona, unde alatur, idque cum consensu Episcopi, diserte præcipit Tridentinum sess. 21. cap. 2. de reform. An autem consensus Episcopi ita requiratur, ut sine illo invalida sit alienatio facta à dicto ordinato iam habente sufficiens beneficium, vel bona, bipartita est sententia apud Barbosam in loc. cit. Trid. n. 68. & 69. videnda, affirmans altera, altera negans, utraque probabiliter, quia verba, & contextus Tridentini in utramque partem probabiliter trahi possunt.

20. Sed adhuc inquires. Primum, An sicuti patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatus fuit, potest modo dicto alienari post adeptum sufficiens Beneficium: ita è contra possit Beneficium renunciari post adeptum sufficiens patrimonium; vel sufficientia bona? Tridentinum enim solum prioris casus meminit.

21. Respondeo, posse modo dicto; est enim eadem prorsus ratio, eademque Concilii intentio.

22. Inquires Secundo, An, si alienare dictum patrimonium ante adeptum sufficiens beneficium, vel bona: non solum illicite mortaliter, ut certum est, sed etiam invalide alienare?

23. Respondeo, etiam invalide, ut est sententia communis: id enim clare colligitur ex verbis Tridentini loc. cit. nullatenus possit, addito sine, cur alienatio prohibeatur, qui est, alimenta ordinato in Sacris non deesse.

Immo, nec potes hypothecare tuum patrimonium, nec creditori tuo illud cedere, nec alteri remittere. Audi Barbosam in Trident. l. c. num. 65. p. 2. de potest. Ep. allegat. 19. præsertim n. 75.

24. Alienari, aut extingui, vel remitti non potest patrimonium, immo, nec vendi, nec permutari, nec hypothecari, nec præscribi tempore ordinatio, & paulo post: dictio illa nullatenus importat nullitatem actus ipso iure, ex multis quos plena manu retuli in Tr. de dissolutionibus.

25. Audi Aloysium Riccium p. 2. dec. Cur. Archiepisc. Neap. dec. mihi 212. multos Auct. & textus adducens; Eleganter, inquit, dubitatum fuit, an prohibitus alienare bona, ad quorum titulum quis fuit ordinatus, censetur etiam prohibitus obligare eadem bona? & paulo post cum multa protulisset, sic habet: Nullatenus potest obligare in specie seu speciali obligatione, nominando tale bonum patrimoniale, & licet possit, sine incurfione pæna, obligare in tali genere, obligando nimirum omnia bona sua, tamen in tali generali obligatione non comprehenduntur huiusmodi bona, ad quorum titulum fuit promotus.

26. Confirmantur hæc ex sequenti resolutione. Quærent ap. Leand. de ord. d. 9. q. 6. nonnulli. An ordinatus Diaconus cum legitimo patrimonio, si illud ante susceptionem presbyteratus alteri renunciaret (idem certe esset, si vendat) & deinde ad Sacerdotium promoveatur, incurrat suspensionem? (peccare enim mortaliter non est dubium) & quamvis multi, qui sententiam il-

lam dictam num. 4. sequuntur, affirmant, quia licet patrimonium ordinabitur, tamen probabiliter patrimonium itando in illa sententia, negant, quia censetur remutationem omnino esse invalidam, unde colligunt, hunc revera non ordinari sine patrimonio.

27. Dictum patrimonium licet à Principe collatum non possit; Ita Sanch. loc. c. conf. c. 1. d. 36. nec collat. debeat gabella; tamen in rigore non est bonum ecclesiasticum, dicitur contra Marchionem, de Ord. d. 1. 7. diff. 12. supra in tract. de casib. refero. c. 6. §. 3. j.

DE AMITTENTE PATRIMONIO

28. Titius idoneo patrimonio introitus ordinis fuit Subdiaconus, sed deinde, sine sua culpa illud amisit, potestne licite, sine aliis bonis ad viceriores Ordines ascendere? Idem quæro de simili Diacono, quod Sub-

29. Respondeo, non posse; Ita Cast. d. 2. de Ord. num. 4. cum Suario. Barb. Henr. ab eod. cit. Trull. de Ord. d. 1. 6. c. 2. d. 12. n. 3. in tit. de Patrim. quia de promoveretur sine patrimonio contra Tridentinum, licet tamen una quædam benigna interpretatio, nam Diaconatu, vel Subdiaconatu cum dedecore clericatus, vel mendicare vel turpi quæstu vivere, uterque is cogere, spem autem haberet, cum Sacerdotio honestius se fore sustentandum, posset Episcopus dispensare ad Sacerdotium, quia hæc esset causa dispensandi. Ita Henriquez, & Avila, quos citat, & non reprobat Castrop. l. c.

30. Propter dictas similes rationes cum legitimum patrimonium promotus, sed deinde sine culpa (num. cum culpa dicam infra de irreg. c. 20. §. 4.) ob aliquod infirmum, illo privatus poterit Episcopus permittere electionem, aliaque Sacerdotis ministeria. Imò quod Sacerdotes ejusmodi posse sine vlla Episcopi licentia, proprosequi in suis dictis ministeriis, quia ubi nulla est, nulla esse debet pæna. Et quia honestus, sic vivat, quia nullum jus est in oppositum. Jura enim solvantur, ne ascendatur ad Ordines sine patrimonio, ubi de ejusmodi amissione loquuntur, & denique, qui est est praxis; cum nemo ex Sacerdotibus se gerat, ut scientibus Prælatibus suspensum ex superveniente infirmitate patrimonii. Vide, quæ Deo dante dicam in Tract. de irreg.

AN SINE PATRIMONIO INSALEBILIS

aliquis vir initiator possit? Quid de expellente cum hereditatem, vel quid simile?

31. Docent non pauci, ut Henric. Avil. aliquot. Castrop. de Ord. p. 9. n. 5. posse aliquando Episcopum dispensare, ut absque Patrimonio, vel Beneficio ordinetur in Sacris vir literis insignis, cui merito præfati potest non defutura honesta alimenta.

32. Sed profecto id videtur contra Tridentinum p. 21. c. 2. de Ref. & forte, dum præcipit, ne quis quævis aliàs sit idoneus moribus, scientia, & ætate sine patrimonio ordinetur, id prohibere signate voluit.

33. Majorem probabilitatis speciem habet, Patrim. quod aliqui, ap. Leand. disput. 6. de Ord. p. 13. affirmant, posse scilicet promoveri eum, qui de proximo immo morali, & humano potest existimari, jam peccatib. nescio.

Secundò, quod alii inter quos est Sord. apud eund. Leand. dicunt, posse sacris initiari filium, qui pater patrimonium expectat à Patre.

Tertiò, quod Sà, multique ap. eund. Leand. p. 10. Dian. p. 4. r. 4. res. 15. putarunt posse scilicet promoveri gradum in jure Canonico vel in Theologia, præsertim in Collegiis Majoribus Hispaniæ, quibus nunquā desit Beneficiorum pinguias; tunc enim perinde sunt, ac si Beneficio gauderet.

34. His tamen non obstantibus, quæ pensare nunc non vacat, recedendum non est à tam clara dispositione Tridentini ibi (nisi legitime constet Beneficium pacifice possidere) & ibi (patrimonium esse ab eis obtineri.) Adde, & responsiones Cardinalium apud prædictos Auctores, & præsertim apud Sâ expurgatum.

AN SINE BENEFICIO, SED CVM SOLO Patrimonio possit quis promoveri?

35. Tridentinum loco cit. sic disponit: Patrimonium, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum. Hac Tridentinum. Cum ergo illud iudicaverit hic significet boni viri arbitrium, hoc est voluntatem rationi congruam, contra Tridentinum faceret Episcopus, si solus Patrimonii titulo, ad hominem promovendum moveretur. Atque hinc refert Navarrus, apud Trullenc. de Ord. loc. c. se vidisse negatam euidam fuisse facultatem ascendendi ad Subdiaconatum ob defectum tituli Beneficii, licet si habuerit patrimonium trium millium scutorum, id, quod refert Trull. loc. cit. ait, hoc Decretum obligare sub mortali, citatque eundem Navarrum, & Villalobos.

36. Equidem duo expendenda Lectoribus do. Primò, nonne potuit esse causa rationalis prædictum hominem promovendi, quia vile, & honorificum est Ecclesie, hominem prædium ejus servitio addici, & consecrari?

Secundò, tantum rigorem exposcendi omnino Beneficium in ordinandis vix animadverto in Episcopis: vltusne subsecutus Decretum hoc fortasse mitigavit?

CAPUT VII.

De Ministro Ordinis.

§. I. Quoad Validitatem.

1. Certum est, ordinarium Ministrum Ordinibus conferendis esse Episcopum, ut habet Tridentinum, sess. 23. cap. 4.

2. Certum item est omnes Episcopos in hoc æquales esse, & validè cuicunque Fideli Ordines ministrare. Nam Episcopus quicunque, etiam excommunicatus, etiam hereticus, etiam si Diaconatum, & alios inferiores Ordines non suscepisset, potest omnes Ordines, quavis à se non susceptos, alteri conferre, dummodo vere ipse sit Sacerdos, & Episcopus consecratus (non enim satis foret, esse electum, & confirmatum) siquidem Ordines confert, v.g. Diaconatum, non ex vi Diaconatus, quem habeat, sed ex vi Ordinis Episcopalis, quia Diaconatum, aliosque ipso inferiores essentialiter non supponit. Lege Vasquez, tom. 3. in 3. p. d. 243. n. 24. March. de Ordine tract. 1. part. 3. cap. 7. alioque, licet sit contrarius Sanchez in consil. 1. 7. cap. 1. dub. 14. aliique re- liti à Leand. de Ord. d. 4. q. 4.

3. Incertum ergo illud remanet, An alii Episcopo inferiores, id est Sacerdotes communes possint ex delegatione Summi Pontificis, Ordines validè conferre. Nam non Sacerdoti, etiam si sit Cardinalis, tantam potestatem delegari non posse, quia, nec exemplum, nec vlla ratio id persuadet, certum omnino est. Ita Sanch. Coninch. alii- que apud Leand. loc. cit. 16. & apud Averf. de Ord. q. 3. sess. 3. Vers. In hac re.

4. Respondeo, distinguendo Ordines in tres classes. Primò, in Sacerdotium. Secundò, in Diaconatum, & Subdiaconatum. Tertiò, in Minores, Tonsuramque primam.

5. Dico jam Primò, probabile ab aliquibus existimari, Sacerdoti posse à Pontifice delegari potestatem conferendi alteri Sacerdotium, sed improbable existimari ab

Pars 111.

aliis; quod posterius libentius recipio; cum enim hanc delegationem nunquam concesserit Pontifex, ab ipso Ecclesie initio, non est res tanti momenti, sic facile concedenda. Lege citatos.

6. Dico Secundò facilius posse concedi, delegabilem à Summo Pontifice esse Sacerdoti potestatem conferendi Diaconatum, & Subdiaconatum, quia non tam clare apparet hic valde gravis inconvenientia, immo fertur Innocentium Octavum à concessisse Abbatibus Cisterciensibus pro suis Monachis. Sed nihilominus id alii negant apud Leand. loco citato, question. 18. & quoad Innocentium dicunt, ipsum solum concessisse, ut dicti Abbates possint in suis Monasteriis ordinare suos non per se, sed per quemcumque Episcopum.

7. Dico Tertiò, Sacerdoti posse Summum Pontificem concedere facultatem conferendi primam tonsuram, Minoresque Ordines.

Addo concessam de facto eam esse quibusdam Abbatibus pro suis Regularibus. Legantur Diana, part. 4. tract. 4. resol. 147. & part. 5. tract. 13. resol. 93. & part. 7. tract. 11. resol. 42. Leander d. 4. de Ord. præsertim à quest. 9. usque ad 15. Marchinus tract. 1. part. 2. de Ordine, cap. 10. Loth. in res. Theol. tract. 7. q. 1. art. 3. aliique permulti ab ipsis adducti, qui de hac concessione, ejusque extensione, hinc, inde, disputant latè.

§. II. De Ministro Ordinis quoad licitum usum.

1. Quamvis multa requirantur in Episcopo, ut licite Ordines conferat, status v.g. gratia, non esse suspensum à Pontificalibus, &c. tamen, quia de his, & similibus, alibi dictum est, hic solum proprius locus est agendi, Quosnam Fideles possit licite Episcopus promoveri. At quia certum est, non posse nisi suos; cum ex Sacris Textibus, ut videre est in Trid. sess. 6. cap. 5. de Ref. & sess. 14. cap. 2. non liceat quempiam ordinari, nisi à proprio Episcopo; ideo hic solum superest quære- re, quibusnam nomine proprii Episcopi, intelligendus sit?

2. Respondeo, in aliis marginis intelligitur ille Episcopus, in cujus Diocesi habet quis fixum domicilium: at vero in materia Ordinationis aliquanto latius, ut vult Sanch. l. 3. matr. d. 23. n. 7. accipitur nomen proprii Episcopi. Bonifacius enim c. Cum nullus de temp. Ord. in 6. qui, nec expresse, nec tacite revocatus fuit à Tridentino, quicquid aliqui dicant, vel certe etiam si fuerit à Tridentino revocatus, revocatio tamen est abrogata ab ipso usu omnium Ecclesiarum, & Episcoporum, iuxta dicti Bonifacii dispositionem, quotidie operantium: Bonifacius, inquam, generaliter sic rem hanc disponit, ut velit neminem posse ordinari, etiam prima Tonsura, nisi ab Episcopo, qui proprie sit suus, vel ratione Originis, vel ratione Beneficii, vel ratione Domicilii.

3. Non deest tamen duplex exceptio. Prima habetur in Tridentino sess. 14. cap. 2. de Reform. Castropalaus d. vn. de Ordine, part. 15. num. 6. fine, in favorem Familiarum Episcoporum, ut scilicet Episcopus Diocesis possit ordinare suum non subditum, qui per triennium cum ipso fuerit commoratus, & cui statim Beneficium conferat. Dixi (Episcopus Diocesis) nam id originis negatur. Lege Trident. sess. 23. cap. 9. de Ref. Episcopo Titulari Diocesim non habenti. Ita Trid. sess. 14. cap. de Ref. Castropal. d. vn. de Ordine, part. 15. num. 6. fine. Quod autem familiari huic, saltem intra decem dies, debeat Episcopus beneficium conferre. Quod hæc concessio extendatur etiam ad famulos talium familiarum. Quod triennium debeat esse continuatum. Quod numeretur, etiam si inceptum ante collationem Episcopatus. Quod servitium debeat fieri Episcopo præsentem, non autem distantem, sunt quæstiones notatæ à Doctoribus apud Leandrum, de Ordine d. 8. à quest. 22. & apud March. tr. 1. de Ordine, p. 5. cap. 9. Castrop. de suspens. d. 4. §. 10. num. 4. Vers. Secundus est.

K 3

4. An

4. An huic non subdito, sed familiari possit Episcopus ex titulo familiaritatis dispensare in interdictis dicam infra c. 1. §. 2. n. 10. §. 11.

5. Secunda exceptio habetur in jure cap. 2. de Temp. Ordin. in 6. in quo conceditur, Clericos posse promoveri ad Ordines à vicinis Episcopis sine proprii Episcopi licentia, quando hic proprius notorie ordinavit alienos subditos sine licentia propriorum Episcoporum. Lege Suar. de Censur. d. 3. §. 1. n. 13. & Castrop. l. c. Vers. Sunt tamen, de his, & similibus.

Sed jam separatim illi Aremus illa tria allata à Bonifacio Octavo.

PROPRIUS EPISCOPVS RATIONE ORIGINIS.

6. Affero Primò, Antonium posse ordinari ab Episcopo v. g. Panormitano, si ipse natus sit in Panormitana Diocesi, & ejus parentes ibidem habuerit fixum domicilium eo tempore, quo Antonius natus est. Hæc est certissima assertio; hoc enim permaxime est, esse subditum ratione originis.

7. Idem est, si postquam Antonius in hac Diocesi est natus, tempore, quo ejus parentes in eadem degebant, postea iidem in aliam Diocesim se transtulerunt. Ratio est manifesta, quia translatio parentum, postea facta, non potest auferre jus civitatis acquisitum à filio.

8. Sed quid, si Antonius natus est in hac Diocesi, dum parentes ipsius hic domicilium non habebant, sed erant in transitu, causâ itineris v. g. vel alterius negotii: eritne Antonius existimandus hujus Diocesis?

9. Respondeo. Nonnulli, ut G. Hurt. de Ordin. differ. 17. Pyrr. Cor. l. 4. praxis disp. cap. 5. n. 32. Leand. de Ord. d. 8. quæst. 8. esse existimandum dicunt, & quidem probabiliter, sed probabilius id alii negant, ut Trull. l. 6. de Ord. cap. vn. dub. 7. num. 3. Sanch. Henr. Less. Filliuc. Laym. March. aliique apud Leand. loc. cit. Castrop. de Ord. disp. vn. p. 15. num. 2. Dicatill. de Ordin. disp. 1. d. 16. n. 225. quia ex una parte fornicata civitas non videtur sufficere ut per eam quis dicatur habere originem ab ea Civitate, ubi, sic per accidens, nascitur, & ex alia parte, in re, ubi disceditur à jure communi stricta est verborum interpretatio facienda. Sane Medulla Theol. de Ord. cap. 2. dub. 1. sine, citans Dianam, part. 3. tract. 2. resol. 15. & deinceps ubi multa de hoc argumento sic habet: *Studenti, qui in Universitate habitant, etiam ultra Decennium, animo redeundi in Patriam, non contrahunt ibi domicilium, atque adeo ab ejus loci Episcopo ordinari non possunt: imò, si ibi ducant uxorem, nec filii eorum: sicut enim is non dicitur Episcopus domicilii respectu Patrie, ita nec Episcopus originis respectu prolis, quæ nata fingitur in domicilio Patrie.* Hæc ibi.

10. Hoc tamen omnia licet probabiliorē hanc sententiam faciant, non tamen priorem à sua probabilitate desiciunt, nam in communi existimatione, communi-que hominum usu, qui alicubi nascitur, illius loci sit civis. Vnde, quod mavis, tuto sequere.

11. Affero Secundò, cum Castrop. loc. c. n. 2. March. de Ordin. tom. 1. part. 5. cap. 6. Campan. in Divers. jurisdict. Rubr. 9. cap. 8. num. 4. aliique Leand. loc. cit. quæst. 9. Dian. part. 4. tract. 4. resol. 148. afferentibus declarat. Sac. Congreg. & Trull. multis id probantem de Ord. l. 6. c. vn. dub. 7. probabile esse, aliquem posse ordinari in Civitate originis paternæ, hoc est promoveri licite posse prædictum v. g. Antonium ab Episcopo Panormitano, si ejus pater natus, & fixus, ut volunt Quaranta, V. Ord. §. Quoad Tertium, Rodriq. Graff. Tusc. aliique apud Leand. loc. cit. commoratus sit in Panormitana Diocesi, tamen si ipse Antonius natus sit, & sit commoratus in Diocesi aliena; & assero item probabile esse non posse. Ratio prioris probabilitatis est; quia illud (ratione originis, seu esse oriundum, seu originarium) de quo loquitur Bonifacius, significare id debet, quod significatur in jure; L. Assumpti. ff. ad Municipalia L. libertas, C. de Mancipiis,

at in jure, per hæc vocabula, significatur, aliquem putari in civem illius Civitatis, in qua natus est, ergo, &c. Ratio probabilitatis potest etiam consistere in origo propria, non vero paternæ, sed oriundus, seu origo) significare significet, idem significat vox (ortus, seu nativitas).

12. Ex priorē probabilitate inferri Martini non esse subreptitiam dispensationem, si quis ex se esse oriundum ex tali Civitate, cum tamen ipse sit alibi, sed pater ejus erat natus in Civitate illa, quæ domicilium habebat; sed de hac illatione dubito, præsertim in Dispensationibus matrimonialibus, quæ hodie, ut suo loco dicemus, dirigitur ex parte ad determinatum Ordinarium loci nativitatis fundi.

13. Doctores autem prædicti, qui affirmant, per patris sufficere, notant, se loqui de filii legitimi, illegitimi non sequuntur nativitatem patris, sed tamen hi non possunt ordinari ab Episcopo Civitatis originis patris, sed matris. Nam licet, ut advenit Caltrop. loc. c. p. 15. n. 2. Vers. Dixi matris, in hac materia, non spectetur origo matris, sed patris, quando filius est naturalis, cum pater solet esse cognitus, origo matris inspicitur. In expostione quando nescitur origo paternæ, vel maternæ, substat, locum expostionis, quod vitium docetur communiter, apud Merollam, loco mox citand. Gratian. loco mox cit. alioque.

14. Affero Tertio. Quamvis nonnulli, ut Leand. de Ord. quæst. 10. propter rationes modo dictas, extendant idem ad Avum, posse scilicet ordinari in Civitate in Diocesi, ubi ejus Avus natus est; tamen cum aliis, ut Trull. loc. cit. n. 4. & March. de tract. 1. p. 5. cap. 6. n. 2. dicente, omnes Doctores idem re non sufficere originem Avæ, nequaquam potest secus nimis extenderetur ejusmodi potestas ad expostionem Sacrorum Canonum, volentium cuiusque Episcopo suos fines præscribere.

15. Hic se offert dissolvenda quæstio, de quæ prioribus diebus disputatum Panormi fuit. Solent nonnulli ex civibus Montis Regalis suos infantes Panormum, non plus, quam quatuor circiter millibus, Monte Regali distantem, asportare, & ibi summo Baptismo suscipientes, veluti, hic Civitate, potiri deinceps Panormitanis Privilegiis potiri, & jure, ipsi videntur. Quoniam ergo diversæ hæc Dioceses, quidam ex his Panormi baptizatos, filios Montis Regalis, ex Montis Regali patre, ibi non postulat ab Archiepiscopo Panormitano, quam ejus subditus, legitime voti compes habere potuit?

16. Ostendi ego iis, qui id solliciti sunt Leand. de Ordin. dub. 8. quæst. 7. citantem, cap. cum nullus in tempor. Ordin. in 6. Sanchez, de matrim. leg. 3. disp. 1. Philip. March. tract. 1. de Ord. part. 5. a cap. 5. G. B. de Ord. diff. 17. Sayrum, Formæ, Machab. & alios, præcedentem his verbis: *Quia in una Diocesi est natus, altera baptizatus, in tertia habet domicilium, in quarta Beneficium, optime potest à quolibet ex his Episcopis ordinari, vel ad litteras Dimissorias accipere.*

17. Verum, quamvis hunc Authorem ostendebat, nulli ratione esse approbandum.

I. Quia ratione solius Baptismi, non potest quidem originarius, seu habere originem, seu ortum in illa Civitate; propriam originem enim dat nativitas temporalis non spiritualis.

II. Quia nunquam legitimus hujusmodi prærogativam faciendi civem alicujus loci, soli ipsi Baptizati fuisse concessam.

III. Quia nemo daret legatum relictum civem naturalibus alicujus loci, si solum ibi quis fuisset baptizatus, nam si daret, vtrique veris naturalibus injuri faceret.

IV. Quia recte sic ait Trullene. loc. cit. num. 3. Quod

Baptismus det originem, intelligerem, modo non constaret individuo de loco, ubi quis natus est.

V. Quia ex hoc dicto Trullenc. puto, illos, qui concedunt Baptismo effectum, originem dandi Fidelibus, solum velle, pro foro externo ex Baptismo probati, vel praesumi nativitatem, nam ceterum pro foro interno, & pro externo, quando constat, alibi fuisse nativitatem, procedere non potest illa doctrina, & certe omnis sana mentis homo id etiam sentiet in Privilegiis quoad temporalia, nisi expresse, vel ex æquitate quadam, quam mox dicam, id Baptismo concedatur à Principe, quamvis aliquid plus videatur concedere Gratianus citandus mox num. 24.

VI. Quia volui oculis meis recolere Cap. cum nullus citatur à Leandro, & Sanchez, Marchinum, Hurtadum, ab eodem pro ejus sententia item citatos, & ne verbum quidem de Baptismo. Vnde alios, quos ipse citat videre nolui, nam etiam si rem dicerent, non rectè dicerent.

VII. Quia bene distinguit Merolla r. 3. diff. 6. cap. 6. d. 5. diff. 5. num. 180. Id, quod forte Doctores, quando videntur diversimode loqui, conciliabit. Advertendum (inquit) gaudere prædictis Privilegiis, ut civem ortum, Infidelem baptizatum Neapoli, quia tunc Neapoli dicitur nasci. Idem decisum fuit pluries in eadem Regia Camera. Hoc autem limitant aliqui, nisi fuerit baptizatus Neapoli in fraudem, ut originalem consequeretur. Ita Stephanus Gratianus, tom. 1. discept. Foren. c. 75. à num. 16. Hæc Merolla. Vides, ex æquitate concedi Infideli hic baptizato, fieri hic civem, & idque fortasse, quia nescit non raro ejus origo, vel, si scitur, cum suam patriam reliquerit, in favorem fidei æquum est, ut ea, in qua baptizatur, civitate donetur. Vides item in casu, de quo nos agimus cum adfuit aperta fraus consequendi originem, locum ejusmodi æquitatem non habere?

18. Audiamus, & Gratianum. Per Baptismum (ait loc. cit.) quis efficitur Civis, & acquiritur origo, quam sibi habemus per nativitatem temporalem, tanquam magis propriam, ita per Baptismum, qui dicitur nativitas, & per tum homo denuo nascitur (c. Debitum de Bap.) sive loquatur quoad spiritualia, & beneficalia, sive temporalia. Intelligendū, cessante fraude; nam si quis in aliquo loco baptizatur per aliquem, ut acquireret originem illius loci, reputabitur nihilominus pro extraneo, nec diceretur civis, in præjudicium aliorum. Ita in specie conclusit Gonzales ad Reg. prima Cancel. glossa 9. §. 1. n. 108. juncto n. 113. Hæc Gratianus. At in casu nostro, & fraus est, & præjudicium foret Archiepiscopo Montis Regalensis, si prædicto, de quo loquimur, Ordines concederet Archiepiscopo Panormitanus. Sed hæc contra meam consuetudinem nimis fortasse pluribus.

PROPRIVS EPISCOPIVS RATIONE Beneficij.

19. Affero, quemlibet ordinari licitè posse ab Episcopo, in cujus Diocesi habet is Beneficium Ecclesiasticum, nam per Beneficium fit ei Episcopo subditus.

20. Inquires. Quid Primo, si Beneficium sit simplex, nec residentiam requirat?

Quid Secundo, si quis habeat ibi pensionem?

Quid Tertio, si quis habeat duo Beneficia, alterum in una, alterum in altera Diocesi?

Quid Quarto, si Beneficium sit admodum tenue?

Respondeo ad Primum, affirmativè ut March. de Ordin. r. 1. p. 5. cap. 8. num. 3. Barbof. de pœf. Episcop. allegat. 4. num. 46. quia Bonifacius VI II. non requirit residentiam.

Ad secundum, negative quia idem Bonifacius Beneficium requirit, Penfio autem Beneficium non est.

Ad Tertium, dicam mox num. 34.

Ad Quartum affirmativè, ut Piafec. in praxi p. 1. c. 1. n. 10. Ric. in praxi ref. 260. Squill. de oblig. Cler. p. 2. n. 26. Castrop. de Ordin. d. 2. n. 15. num. 5. aio enim sufficere ad constituendum te subditum Episcopo, si in ejus

Diocesi possideas Beneficium quamvis tenuissimum, quia Bonifacius non requirit, nisi Beneficium. ac perfectio Beneficium tenuissimum Beneficium est. Ne tamen obliviscaris, ut actu Ordines Sacros suscipias, te debere id supplere de Patrimonio, quod necessarium erit ad honestam sustentationem tuam.

21. Non me latet, Barbofam l. c. Matant. p. 2. ref. 29. num. 78. aliosque requirere, ut Beneficium saltem afferat octo, vel quatuor scuta singulis annis, & aliquos ut Barb. de iure Eccl. l. 1. c. 3. n. 4. & Squill. de Priv. Cler. c. 14. n. 34. requirere, ne ad sit frays, qualis esset, si fundares Beneficium tenue in aliena Diocesi, ut illius deinde compos, ibidem initieris, id enim (aiunt) fieret in præjudicium alienæ jurisdictionis. Non me, inquam, hæc latent, sed ego sequor aios hæc non requirentes: Nam quoad primum, jam dixi etiam tenue Beneficium esse: quoad secundum verò, non est fraudulentus is, ut vult Leand. cum aliis d. 8. de Ord. q. 19. Bard. in secl. l. 3. q. 3. n. 7. Dian. p. 11. r. 4. ref. 1. qui vitur eo stratagemate, quod nullo jure prohibetur. Non sic in casu de Baptismo de quo modo dixi num. 24. Nam Baptismus non nisi improprie, & ex æquitate dat nativitatem, Beneficium vero tenue, cum verè, & propriè sit Beneficium sit, dat esse propriè Beneficiarium illius Diocesis, in qua est Beneficium.

22. Illud prorsus non potui annis hisce superioribus approbare. Quidam ex iis Theologis, qui solum Scholasticam profitentur, parum (ut animadvertere potui) in Morali, & Canonibus Sacris versatus, contendebat, posse à Laico extraneo fundari in aliena Diocesi Beneficium, quod eidem statim conferretur, nam sic redditus ratione Beneficii subditus, poterit (aciebat Theologus) in illa Diocesi promoveri.

23. Dixi, ejusmodi doctrinam procedere ex modica Jurium notitia. Jura omnia clamant, ut nullus sit capax beneficii Ecclesiastici, nisi habeat Tonfuram, ut supra, nos etiam docuimus. Si ergo Laicus de quo est sermo adhuc, postfundatum Beneficium, est Laicus qua ratione poterit ipsi validè conferri illud, vel quodcunque aliud Beneficium? Nullo modo: & consequenter qua ratione subditus est redditus in illa aliena Diocesi ratione beneficii, quod Beneficium cum nulliter habeat, nullum habet? Hanc solidam doctrinam potius me docuit prædictus discursus (sincere loquor, non mentior) sed deinde inveni subobscure indicatam à Thoma Sanchez in consil. l. 7. d. 23. num. 23. & Averfa de Ord. q. 3. sect. 6. V. Secundus modus sine, post hæc scripta, id confirmabis ex dictis in simili à Tancr. p. 2. quæst. Moral. folio mibi 357.

PROPRIVS EPISCOPIVS RATIONE Domicilij.

24. Affero Primo, quemlibet posse ordinari ab Episcopo, in cujus Diocesi habet actu fixum domicilium, hoc est habet ibi habitationem actualem cum animo ibidem perpetuo manendi. Quod si soletet quis perpetuo æstare in una Diocesi, hyeme in alia, quasi æqualiter, habitare, sanè is diceretur habere duplex fixum domicilium, & ab utroque Episcopo posset promoveri, ut notat rectè Marchinus de Ord. r. 1. p. 5. cap. 7. n. 13. Vide Tancred. l. c.

25. Dictum est (perpetuo) nam duplex domicilium distinguunt Doctores I Aliud, in quo quis actu habitat, & in eodem habitare perpetuo intendit. Aliud, in quo majore solum parte anni intendit habitare: illud appellatur verum domicilium, hoc, quasi domicilium. Qua distinctione præ oculis habita, docemus, licet pro receptione aliorum Sacramentorum, sufficiat quasi domicilium, vel, pro aliquibus Sacramentis necessariis, quælibet habitatio, at pro receptione Ordinum, qui requirunt maximum delectum, & personæ cognitionem, docemus, inquam, requiri verum, & fixum domicilium. Quare, qui multos annos, etiam decem, etiam

viginti, etiam centum propositi alibi commorari, si expresse, val tacite habent animum redeundi in patriam, cum sic non dicatur habere ibi fixum domicilium, non poterit, in censentia ab illius loci Episcopo promoveri.

25. Quoad forum autem externum, puta, ut ab Episcopo tu alibi natus admittaris ad Ordines, tanquam in ejus Diocesi domicilium habens, debes testibus probationibus, & conjecturis animam tuam ibi perpetuo manendi probare. De quibus probationibus lege Menochium, de arbitr. l. 2. casu 86. Castropalaum de Ord. d. vii. p. 15. num. 3. & breviter alios citantem Bonacinum de Ordin. disput. 8. quest. vii. part. 4. a num. 11.

26. Affero Secundo, te habentem hic domicilium, & alibi v. g. Neapoli Beneficium, posse vnum ordinem ab hoc Episcopo; Ita Ricc. in praxi de Ord. dec. 304. & 305. Pyr. Contr. in praxi disp. lib. 4. cap. 5. num. 32. Avers. de Ord. q. 3. sect. 6. Versu Tertius modus, Maran. l. c. p. 4. resp. 4. contra nonnullos. Alterum à Neapolitano, vel omnes, ubi magis tibi placet ab vltro recipere, quia semper recipis à proprio Episcopo.

27. Idem ergo erit, si habeas duo Beneficia in duabus Diocesis, quia jam ratione illorum, duobus es Episcopis legitimè subditus.

28. Affero Tertio, non esse improbabile, Barones, teste March. tr. 1. p. 5. c. 7. num. 15. & 16. alios citans, ut etiam Senatores; qui sunt perpetui Officiales Principis, eorumque filios in suis Villis, Oppidis, Civitatibus posse recipere Ordines ab Episcopis talium locorum, quamvis ibi nati non sint. Ratio est, quia ratione domini, vel dicti officii, quod ibi habent, computantur non quidem, ut cives; id enim negat Textus, L. Civ. C. de incolis l. 10. sed, ut partes illius populi, ubi ea officia perpetuo exercent, atque adeo computantur inter habentes ibi domicilium; lege L. Senatores eod. tit. de incolis.

CAPUT VIII.

De Litteris Dimissoriis, & Commendatitiis.

§. I. Quando, & quomodo dantur.

1. Statuitur à Tridentino sess. 23. de Ref. c. 3. juxta c. 1. de Temp. Ordin. in 6. ut si proprius Episcopus sit ager, seu aliàs impeditus (nam aliud, si sit ager solum ponitur à Tridentino exempli gratia ex Barbofa in l. c. Trid. n. 2.) possit dare licentiam, ut ordinandus promoveatur ab alieno Episcopo, sive indeterminatè à quocunque, sive ab hoc, vel illo determinatè.

2. Hæc licentia dari quidem potest oretenus, quia Concilium requirit dumtaxat consensum proprii Episcopi, sed solet ad majorem, facilioremque fidem faciendam expediri per litteras patentes, quæ vocantur Dimissoria, quia subditum dimitunt ad alienum Episcopum; appellantur etiam Reverende, ob reverentiam illis debitam.

3. Præter memoratam licentiam, debet ordinandus habere à proprio Episcopo suorum morum approbationem, quæ datur consuevit interdum in ipsismet Dimissoriis, interdum separatim. Quando autem sunt separatæ, vocantur litteræ Commendatitiæ vel Testimentiales, quia in his Episcopus suum subditum commendat alieno, deque ejus probis moribus testificatur.

4. Ultramontani id est, qui nati sunt ultra Montes Alpium, quales sunt Hispani, Lusitani, Galli, Germani, &c. ut item, qui nati sunt extra Italiam, si velint ad quemcumque Ordinem, etiam Minorem, etiam primam Tonsuram intra Italiam promoveri, debent sub pœna suspensionis, aliisque pœnis inflictis à Decreto Urb. VIII. Sac. 1624. 11. Dec. quod per extensum assert Marchin. de Ord. tr. 1. p. 5. c. 11. n. 14. non solum ostendere Dimissorias,

ut dictum est, à suis propriis Episcopis sibi concessas, sed easdem insuper recognitas, probatas, & confirmatas à Nuntiis, seu Collectoriis Apostolicis commensibus in loco, unde ordinandi discesserunt, & deinde recognitas à Vicario Generali Urbis Romæ.

5. Si sustineas Siciliam in favorabilibus rebus comprehenditur, quia in hac probabili sententia ego lib. 3. mei Conf. c. 7. §. 4. n. 16. in ed. Rom. dicitur, est natus extra Italiam.

6. Denique hanc constitutionem non affertur, quia nulla fit in illa Regulatum mentio, sed decilum Florentiæ tener Marchinus l. c. num. 17. quod hos habentes Dimissorias à suis Prelatis, à quocunque Episcopo italo ordinari posse concludit.

§. II. Quis prædixas litteras concedat?

EPISCOPI, ET SIMILES ECCLESIASTICI Jurisdictionem habentes in subditis.

1. Dimissorias concedit proprius Episcopus, sive Abbas, vel prior, quia habent quasi Episcopalem jurisdictionem ab Episcopo territorium. Item Vicarius generalis, si ab Episcopo ad id habeat speciale mandatum, vel si Episcopus agat in remotis: id quod tenet ait Sanchez in cons. lib. 7. cap. 1. d. 20. num. 4. quod Episcopus invenitur extra provinciam in parva a motis per duas dietas, licet Barbofa de pœn. l. 3. p. 3. alleg. §. 4. n. 48. Vide p. 2. all. 7. n. 9. sentit tunc Episcopus dici in remotis agere, quando est ultra Montem tellige etiam, quando est ultra mare; sufficit enim quod hujusmodi remotio sit inconveneris ordinis. Sed nimis indistinctè loquitur Barbofa: dicitur à strictius, quando hujusmodi remotio præcedat hunc existimatione notabiliter esset ordinanda incommoda; Putabis enim remote agere Archiepiscopum Neapolitanum si forte invenitur Regii in Calabria, bene sine facto à Sicilia distantis?

2. Commendatitiæ, sive Testimentiales litteræ potest iure non posse dari, nisi ab Episcopo domicilii, sive est, quia mores, qui in his litteris sunt approbandi, solum illi solent esse noti, non aliis.

CAPITULUM SEDE VACANTE

3. Tridentinum sess. 7. can. 10. de Reform. Sic dicitur: Non liceat Capitulis, Sede vacante, infra annum a vacationis Ordinarii, licentiam, aut litteras Dimissorias seu Reverendas, ut vocant, aliter, qui Beneficium sufficiens recipi, sive recipiendi occasione articulum transire concedere &c.

Nota Primo posse Capitulum, intra dictum annum concedere Dimissorias pro prima Tonsura, quia hoc non est Ordo. Ita docet Quintanad. de Ord. sing. 4. tenens declarationem Cardinalium.

4. Nota Secundò, illud (à die vacationis) significat quancumque vacationem, sive ex Episcopi morte (quod vocatur infra annum latus) sive ex translatione, sive ex renuntiatione, &c.

5. Nota Tertio, illud (qui archatus fuerit) est in exceptio, quia conceditur Capitulo, ut possit dare Dimissorias, etiam intra annum, obligatis ad suscipiendos Ordines.

6. Petes, Si Tonsuratus aliquis, vel quilibet novitius Sacerdos Beneficium simplex habeat cum liberate satisfaciendi per alium Missus ex Beneficio debitas, poteritne Capitulum Sede vacante Dimissorias hunc concedere? Ita Quintanad. de Ord. sing. 4.

7. Respondeo quamvis iis, qui præsentant ad Capellaniam, aut Beneficium, licet tempus ipsos non urgeat, possit ut vult Pyr. Contrad. in praxi disp. l. c. geat. 5. cap. 4. num. 12. & 13. dictum Capitulum concedere Dimissorias.

Dimissorias ad primam Tonsuram, ut sic potiri possit Beneficio, quia, ut dictum est, prima Tonsura non est Ordo; tamen ad alios Ordines non potest, quando (ut proponitur) Missæ, & onera satisfacienda ex Beneficio præstari possunt per alium. Ratio est, quia hic, commodius quidem præstaret per se, sed non potest dici arctatus à Beneficio recepto, vel recipiendo, nam Beneficium jam recipit, & satisfactionem jam præstare potest per alium.

8. Nota Quarto, illas duas voces (*licentiam, aut litteras Dimissorias*) idem prorsus significare, ut expendit Sanchez lib. 7. *conf. cap. 1. dub. 26. n. 2.* id est facultatem suscipiendi Ordines.

9. Nota hic iterum (*licentiam, aut litteras Dimissorias*) hoc enim solum prohibetur Capitulum tunc dare, nam propterea potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia, & ordinandi, tum exterorum, tum subditos ipsius Capituli, qui aliunde v. g. Pontifice habuerunt suam ordinationis licentiam.

10. Rursus, propter eandem rationem potest Capitulum intra prædictum annum cedere litteras Commendatitias, seu Testimoniales, quia hæ litteræ non continent licentiam suscipiendi Ordines. Id certe est maxime advertendum; Sæpe enim occurrit, ut quis in prædicto anno Vacationis impetret Breve Apostolicum, per quod promoveri possit, sive à vicinioribus, sive à quocunque Episcopo Catholico, & tunc, non obstante ejusmodi Breve, debet ordinandus petere, & obtinere à dicto Capitulo testimonium suæ vitæ, quod certe tunc dare potest Capitulum, quia id non est concedere, ut dixi, licentiam suscipiendi Ordines, (hanc enim prædictus ordinandus habet per dictum Breve à Papa) sed solum est, testari de moribus. Et quidem Papa solet in eodem Breve ordinandum admonere, ut has litteras testimoniales omnino obtineat à Capitulo in ea, vel simili clausula (*omni licentia tui Ordinarii*) quæ quamvis dicat (*licentia*) tamen intelligitur solum de litteris commendatitiis, seu Testimonialibus, quia licentiam Ordinum jam ipse Pontifex, ut dictum est, concedit. Ita Barbosa *de potest. Episc. alleg. 7. n. 14. & 15.* Merolla *3. d. 7. c. 7. dub. 6. Gau. in praxi Episc. 1. Capit. Sed. vacan. n. 30.* Diana *p. 8. tr. 4. ref. 42. March. de Ord. 1. p. 6. c. 3. n. 77.* alique plures.

11. Nota Quinto, illud (*infra annum*) poterit ergo Capitulum, seu Vicarius ejus Generalis (sed ex speciali mandato ut ait Barb. *de potest. Episc. p. 3. all. 54.* non verò ex ipsa ratione Vicarius, ut diximus n. 1. de Vicario Episcopi) Dimissorias, seu Commendatitias pro suis subditis concedere post dictum annum.

12. Atque hæc pro Sæcularibus. Quid de Regularibus commorantibus in Diocesi?

Respondeo. Regulares non indigent Dimissoriis, quas concedere ipsis debeat Episcopus, vel Capitulum Sede vacante, in cuius Diocesi ipsi Regulares commorantur. Nam satis est, si ipsi habeant Dimissorias à suis Prælaris Regularibus eo modo, quem mox dicam. Quare infra dictum annum Sedis Vacantis, si hi habeant dictas Dimissorias à Prælaris suis poterunt ordinari, etiam in eadem Diocesi, in qua Sedes vacat ab aliquo Episcopo, qui forte ex licentia Capituli ibi Pontificalia exerceat, & multo magis ab aliis Episcopis, quando in suis Diocesis ordinationem celebrant. Ita fuse probat, & efficitur Quintanad. *de Ord. sing. 8. Pyrrh. Conrad. in praxi disp. 4. c. 6. n. 16.*

PRÆLATI REGULARIUM EXEMPTORVM.

13. Hos posse concedere Dimissorias suis subditis, immo, & Novitiis (sed his cum patrimonio, vel Beneficio, ut supra dixi, & non ad titulum Paupertatis) quia participant omnia Religiosorum privilegia, dubiumne sit, habes de Religiosis apud Quintan. *de Ord. sing. 8. Sanchez in summa l. 6. c. 10. à n. 18.* Dian. *p. 5. tr. 10. resol. 43. March. 1. de Ordine p. 6. c. 4. n. 6.* & de Novitiis apud Marchinum, aliosque, quos vide propter varios casus, quos ipsi discutunt.

14. Hic adverte, extare Decretum Clem. VIII. *Quod per extensum cum alia declarat.* Card. affert Pyrr. Conrad. *de disp. l. 4. c. 16. 17.* quo vult has Dimissorias Regularium debere dari cum duabus conditionibus sub pœna privationis officiorum, & vocis activæ, & passivæ Prælati eas non observantis. Prima, ut hæ Dimissoriæ non dirigantur, nisi ad Episcopum illius Diocesis, ubi habitat Religiosus ordinandus, nisi forte is Episcopus abfuerit, vel Ordines non celebraverit; Secunda, ne in Dimissoriis hoc ipsum exprimitur.

15. Vult hoc decretum, ait Castrop. *de Ord. disp. 2. n. p. 15. n. 8. sine*, non videri usu receptum, quia illud Prælati Regulares observare non solent.

16. Licentiam suscipiendi Ordines, seu Dimissoriarum concessionem non posse à nostris Societatis IESU Superioribus localibus dari, sed à Provinciali, vult Pater Noster Generalis in *Compend. Privileg. Soc. Iesu V. Ordines.* An amplior potestatem habeant Superiores locales aliorum Religionum, eorum praxis, & ordinationes consulantur.

§. III. De Duratione prædictarum litterarum.

1. Hæ Dimissoriæ, seu licentiæ absolute à quocunque legitime concessæ non cessant lapsu temporis, ut vult Camp. in *suo D. versorio Rubr. 9. cap. 7. num. 15.* dicens ita fuisse decisum Barbof. in Trident. *sess. 7. c. 11. de Reform. num. 3.* Clar. *de potest. Episc. p. 2. alleg. 7. n. 23.* Sanchez *l. 8. de matr. d. 28. n. 83.* & Meroll. *tr. 3. d. 7. c. 7. d. 6. n. 88.* Nam si tempus fuit limitatum, cessabunt sanè, eo finito tempore. Poterunt ergo dictæ absolute litteræ habere effectum post amotionem ab officio, vel mortem concedentis, quia sunt gratiæ factæ; nisi tamen, ut semper supponendum est, à successore non revocentur. Leges Sanchez *l. 7. conf. l. 1. dub. 20. n. 18.* Omnes enim licentiæ à quocunque successore, æqualem potestatem habente, revocari possunt.

2. Idem dic, si datæ fuerint à Capitulo Sede vacante; eodem enim modo durabunt, etiam post Sedem plenam, nisi à novo Episcopo revocentur.

3. Verum commendandi sunt ij Episcopi, qui imitantur Sanctum C. Nolum Borromæum, ut refert Pyrr. Conrad. *l. c. num. 21.* in edictis de Sacra Ordinatione præcipientem, ne Dimissoriæ sint vetustiores duobus, vel tribus mensibus à die ultimæ ordinationis computandis, nisi ob absentiam Superioris; commendandi, inquam, sunt, quia in decursu notabili temporis facile mutari ordinandi mores possunt, & ex Agno Lupus evadere promovendus.

CAPUT IX.

De Examine Ordinandorum.

1. De doctrina, quæ est exploranda in ordinandis dicam, in *lib. de irregul. cap. 12. §. 1. & 2.* nunc solum agendum est de jure, quod Episcopi in iis examinandis habent.

2. Tridentinum *sess. 10. de Reform.* jubet, examen debere præcedere ordinationem, debet autem fieri à proprio Episcopo, etiam quoad Religiosos ordinandos, vide Trident. *sess. 23. cap. 12. de Reform.*

Possunt tamen Episcopi se remittere examini Superiorum, si non non appareat clara ordinandi ignorantia. Possunt etiam committere aliis, quos ipse Episcopus designabit, & possunt etiam ipsis litteris Dimissoriis illos designare, & maxime possunt hoc examen committere ipsi Episcopo, ad quem subditum suum dimittunt, ut Sacra Congregatio declaravit, teste Barbofa *de potest. Episc. p. 2. alleg. 7. n. 22.* Si Summus Pontifex alicui Religioni, post hoc Tridentini Decretum, concessit, ut ejus Religiosi absque examine promoverentur, examinari certe ab Episcopis non debent.

3. Quando

3. Quando quis à suo Episcopo examinatus, & approbatus mittitur ad alium Episcopum, adhuc jus integrum est huic Episcopo iterum illum examinandi, quia potest velle cognoscere, eumnam Ordines conferat: non tamen habet obligationem examinandi (quicquid dicat *ibidem* Barbosa) quia Tridentinum dicens, neminem esse ab alio ad ordinandum, nisi praevis examine, non tollit examen posse fieri per alium, at certe hic alienus Episcopus; dum approbat examen ceterius Episcopi per illum Episcopum, tanquam per suum examinatore, ipse examinasse, censetur. Excipe, si modo dixi, nisi clara appareat imperitia promovendi.

CAPVT X.

De Temporibus Ordinationum.

PRIMA TONSURA.

1. IN quocunque die, siue festo, siue profesto conferri hæc licite potest. Ita Sanchez in *consil.* lib. 7. cap. 1. dub. 2. num. 7.

ORDINES MINORES.

2. Minores verò possunt. Primò, in sex Sabbatis additis pro conferendis Majoribus quæ mox enumerabo.

3. Possunt Secundo, quocumque die Dominico, vel festo de Præcepto, etiam si solum in ea Diocesi dictum festum habeatur, ut notat Castrop. l. c. p. 1. §. 2. Vnde ego extenderem, propter paritatem rationis, etiam si in sola Civitate celebretur festum: Quamvis autem Alexander Tertius velit, ut in dictis Dominicis, & festis non conferantur dicti Minores Ordines, nisi vni, vel duobus: potest tamen paucis, teste Sanchez, l. c. n. 3. quia ejus intentio solum est, ut non appareat Ordinatio generalis.

4. Possunt Tertiò, ex generali consuetudine, in die Veneris, (vide Sanchez, l. c. n. 3.) ante prædicta sex Sabbata (& Castrop. d. 4. de *Cens.* p. 10. §. 1. n. 8. addit etiam in feria quarta quatuor Temporum) quo sic sequentis diei labor Episcopis minuitur.

5. Præterea quamvis in Pontificali ad conferendos Ordines, etiam Minores, signetur tempus de mane, ex consuetudine tamen etiam potest à prandio, lege March. *trakt.* 1. de *Ordin.* p. 7. cap. 1. n. 15. Leand. de *Ordine*, d. 1. 1. quæst. 6.

6. Reicienda autem est saltem hodie sententia aliquorum, ut March. Zerolæ, apud Leand. de *Ordine*, d. 1. 1. §. 2. putantium Minores Ordines quovis die, quem elegerit Episcopus, posse conferri; hodie, inquam, quia Urb. VIII. in novo Pontificali, ut videre est apud De Lugo in *resp.* mor. lib. 1. dub. 34. addixit ordinationem Minorum, ultra Dominicam, solis diebus festis de præcepto; id tamen non ligare minus Summi Pontificis, quasi non possit concedere alicui, ut alio tempore ordinetur operæ pretium est, propter ea, quæ n. 60. dicam, advertere.

7. Leander de *Ord.* d. 1. 1. §. 3. videtur sibi contrarius, dum in vno loco negat, in altero affirmat idem *ibid.* §. 24. licere Episcopis conferre Minores in festis duplicibus, non de Præcepto. Sed sanè hoc posterius negandum est, quia ut vidimus, Urbanus VIII. requirit, vel Dominicam, vel festum de Præcepto.

ORDINES MAIORES.

8. Ordines Majores, id est Subdiaconatus, Diaconatus, & Sacerdotium possunt conferri de jure in sex tantum Sabbatis, & de eo, de *Temp. Ord.* hoc est, in quatuor Sabbatis quatuor anni temporum, & in Sabbato ante Dominicam Passionis, & in Sabbato Sancto. Quod, si contingat propter multitudinem ordinandorum, vel gravem Episcopi ordinantis infirmitatem, non possit perfici ordinationes in Sabbato, tunc conceditur. Lege

Sanch. in *consil.* l. 7. c. 1. dub. 5. n. 4. ut continuatur per ipsum ab ipso Episcopo, tum ab ordinandis consecratur Dominico immediate sequenti. Semper autem concurrunt inter celebrationem Missæ, vnde de *ma.*

9. Episcopatum quolibet die Dominico potest immo solum tunc licite posse, non verò in aliis diebus festis, probat Sanchez, in *consil.* lib. 7. cap. 1. dub. 11.

10. Dixi (de jure) nam Summus Pontifex (qui in hoc dispensare potest) solet per Breve (speciali) Privilegia concessa Regularibus, de quibus mox, ut agere, ut extra prædicta tempora, id est, ut extra sex morata Sabbata, in tribus diebus festis, alicui conferri prædicti tres Majores Ordines possint.

11. Quæritur autem hic Recentiores. An bene intelligitur, præter Dominicam, de diebus festis de Præcepto, quando in eo solum dicitur absolute (conceditur ut in tribus diebus festis ordinari possit) Fagund. in *Eccl.* præcept. c. 2. n. 12. March. tom. 1. tract. 7. c. 6. alique apud Dianam p. 5. tr. 13. ref. 97. cum prævis præbare pluribus contendit, intelligi quæcumque diem in quo Ecclesia facit officiū duplex, vel semiduplex, quævis non sit dies festus de præcepto, quia in jure eisdem dies vocatur absolute festivus, seu festum.

Thomas Hurtadus in *resp.* mor. p. 2. tract. 1. §. 2. num. 10. solum intelligit diem festum duplicem Majorem, quævis non de præcepto.

Communis tamen opinio intelligit omnino diem festum de præcepto. Ita apud citatos & apud De Lugo *resp.* mor. l. 1. dub. 34.

12. Nimis autem oscitanter legit Pontificale novæ Urbani VIII. quidam Iuris Canonici peritus, qui inde tertius contendebat contra Fagundez jam rem esse eandem; si enim (ajebat) Urbanus pro Minoribus prævis diem festum de præcepto, multo magis pro Majoribus Oscitanter quidem, Urbanus enim loquitur de prævis nos in presentia agimus ex Summi Pontificis Privilegio per suum Breve alicui determinatæ personæ concessum.

13. Ego igitur, an sententia Fagundez probabilis saltem pro diebus festis duplicibus nolo decretum, tamen enim eam improbabilem esse contra verum, & acutum alicujus ingenium evincere non possem.

Sed aio, observandum omnino in prævis, ut eligatur dies festivus de præcepto. Ratio est, quia in ecclesiastica consuetudine Ecclesiarum, & communis Episcoporum praxis videtur explicuisse Summum Pontificem in his Brevibus, nomine festi intelligere festum de præcepto, nam videmus rarissime Episcopos velle sequi opinionem contrariam, & ideo omnino prædictæ antiquissimæ consuetudini standum. Quam ut amplectamur persequatur, quem Sacri Canones semper requirunt, ut Ordinationes in diebus solemnibus celebrentur, quæ etiam in privatis, seu privilegiatis ordinationibus quantum fieri potest, par est, sequi. Adde, valde esse consentaneum esse, ut etiam in negotio ordinationis nomine diei festi, non intelligatur, nisi illud festum, quod in communi hominum existimatione, festum creditur hoc autem est festum de præcepto.

14. Solve hic, Lector, quæstionem nram. Contingit in annorum decursu, ut aliquando incidat in feriam quartam Cinerum festum de præcepto Sancti Marthæ (simile quid evenire potest aliis diebus, in quibus fiat officium duplex Sancti Marthæ, sed simplex fiet illius privilegiatæ. Quæritur jam, an licet eo die conferri Ordines Minores, vel cum Brevis Pontificio suspendi Majores? Ratio dubitandi est, quia Minores ex Urbano VIII. debent conferri in die Dominico, vel festo de præcepto, & ex Brevis Pontificio in tribus diebus festis. Cum ergo dies festivi de præcepto, præter Dominicam, soleant esse sub officio duplici; in feriâ quartâ Cinerum prædicta non fiat officium duplex, sed feriat privilegiatæ, satis dubitari posse videtur, an minus tunc conferri dictos Ordines concedatur.

CAPVT XI.

De Interstitiis.

§. I. Quid sint, & qua ratione servanda.

1. Sacri Canones vulgatis iuribus præcipiunt, ut Ordines conferantur ordinandis cum certo temporis intervallo inter unum, & alterum Ordinem; quod certe ita constitutum est, ut interim per exercitia inferioris Ordinis, promovendus ad Superiores disponatur.

2. Hæc intervalla temporum vocantur *Interstitia*, quæ, sine dispensatione, servanda ab omnibus sunt, etiam à Religiosis præcendendo à Privilegiis, de quibus mox, idque sub mortali, quia est res gravis, licet ex communitentia non incuratur suspensio, nec irregularitas ab eo, qui illa fortè non observet, ut notat Suarez de *Conf. d. 21. sect. 1. n. 43. March. de Ord. tr. 1. p. 7. c. 1. n. 16. Diana p. 5. tr. 10. ref. 40. & p. 4. tr. 4. ref. 209. Castrop. d. 4. de Conf. p. 10. §. 1. alique.*

3. Hinc Lezzana in *summa V. Interstitia*, n. 3. immerito ex Bulla Pii II. (quæ, quamvis valde fuerit amplificata à Sixto V. hodie tamen servatur solum iuxta restrictionem factam à Clem. VIII. Rom. Pont. in *Bull. tr. 3. fol. 40.*) colligit, ordinandum non observantem interstitia, incurtere suspensionem Immerito sanè.

Hæc enim Bulla tria solum edicit. Primum, ut suspensionem ipso facto incurrat, qui sine dispensatione Canonica, aut legitima licentia ordinatur extra tempora. Secundò, ut eandem incurrat, qui sine Dimissiois. Tertiò, ut eandem, quia ante legitimam ætatem. Lezzana autem illud (*sine dispensatione Canonica*) vult distinguere ab illo (*aut legitima licentia*) additque illud (*sine dispensatione*) cadere in alia impedimenta, atque adeo in impedimentum ex intervallo interstitiorum, nondum decurso, & illud (*sine licentia*) cadere in prædicta tria. Verum nimis gratis hic auctor loquitur, & illud (*aut*) clarè ostendit, utramque clausulam cadere solum in illa tria, vnamque ex ipsis clausulis esse alterius explanationem.

4. Porro inter primam Tonsuram, & Oiliarium non invenio, debere intercedere interstitia.

5. Quoad Minores Ordines inter se Tridentinum, *sess. 23. cap. 1. de Reform.* requirit ut ordinatus in Minoribus promoveatur per temporum interstitia, instructus in iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent. Insinuat ergo, debere intercedere aliquod saltem intervallum, ut ipso exercitio instruat in ordine recepto, & disponatur ad alium; sed quia non determinans intervalli spatium, addit, (nisi aliud Episcopo expedire magis videatur) Ideo ipsius Episcopi prudenti arbitrio id remittitur. Vide §. *sequentem n. 6.*

6. Inter Acolythatum, & Subdiaconatum, Tridentinum *loc. cit.* requirit anni vnus Ecclesiastici (ut mox de cæteris Ordinibus dicam) intervallum. Excipe, nisi legitima consuetudo aliud alicubi introduxerit, ut dicto *n. 6.* mox indicabo.

7. Inter Subdiaconatum, & Diaconatum, atque inter hunc, & Sacerdotium ex eodem Tridentino debet annus intercedere, atque ex communi, tutissimæque sententia, Ecclesiasticus, id est ab vno Sabbato, v. g. Quatuor Temporum, Quadragesimæ ad aliud simile Sabbatum sequentis Quadragesimæ; etiam si non intercesserint eo anno duodecim menses integri. Ne sit tamen dubium, sufficere annum naturalem, quia multo magis, nomine anni requisiti à Tridentino, potest intelligi annus naturalis duodecim mensium, quæ est significatio principalis.

8. Ex quo ultimo sequitur (ait Pasqualigus, *Cent. 4. q. 355.*) si intercesserint duodecim menses, licet Ecclesiasticus annus nondum finierit, licet te posse ad alium Ordinem ascendere. Casus posset occurrere, si anno præcedente, Sabbatum Sanctum, in quo tu v. g. ordinatus fuisti

15. Respondeo. De hac difficultate olim interrogatus, negativè respondi, quia mihi tunc visum fuit collectivè requiri festum duplex, & festum de præcepto. Nunc verò maturius rem expendendo affirmativè respondeo. Nam intentum Pontificis principale est, ut ejusmodi Ordines dentur in diebus apud Fideles solemnibus, & ad hoc sufficit dignè esse de præcepto. Confirmatur, quia cum Urbanus VIII. in Pontificali novo, tum Brevia illa Pontificia solum dicunt, conferri debere eos Ordines diebus festis, nihil de officio, an sit duplex, necne, vel an sit correspondens festo, an non. Confirmatur iterum ex Leandro, de *Ordin. d. 1. q. 3.* qui in Brevibus prædictis ait; venire omnia festa, quæcunque sint, modo ab Ecclesia servari mandentur. Nota illud (quæcunque sint.)

PER OCCASIONEM QUÆRIMUS, AN Religiosi gaudeant Privilegio, ut ordinari liceat possint extra Tempora?

16. Quod Nostra Iesu Societas hoc Privilegio gaudet, communicando tamen ordinandis à solo Nostrò Patre Generali, certum est ex Bulla Greg. XIII. edita 11. Septembr. 1582. *V. in Privileg. Soc. V. Ordines*, & data sub clausula, ut ejusmodi Privilegium non communicetur aliis Regularibus. Lege Quintan. de *Ordin. sing. 8.*

17. Tam grave est hoc Societatis Privilegium, ut Castrop. de *Ordin. p. 13. num. 11.* damnet de mortali Episcopum, qui nolit ordinare extra tempora nostrum præsentatum à dicto Patre Generali (ut etiam, non servatis interstitiis præsentatum à dicto Patre Generali, vel Provinciali) quia Gregorius XIII. dum hæc nostris concedit, loquitur cum Episcopis per verba præceptiva, *præcipimus*, &c.

18. Quamvis autem Gregorius prædictus neget communicationem hujus Privilegii aliis Religiosis, non propterea ligantur manus Successorum Pontificum, vel Prædecessorum, quibus non sit legitime derogatum. Quare Marchinus, *tract. 1. p. 7. cap. 7.* citans Rodr. Barbof. Hom. bonum, Patellam, testatur idem Privilegium concessum fuisse

1. Mendicantibus, & à Clemente VIII. absque vlla limitatione, deinde confirmatum.

II. Monachis (*idem ibidem*) Divi Hieronymi, & Sancti Benedicti ab Alexandro VI. & Eugenio I. V.

III. Ordin. (*Idem citans Portellam, & Dianam*), sive Congregationi Sancti Ioannis Evangelistæ in Portugalia à Clement. VIII.

IV. Batnabitibus *idem ibidem* à Greg. X. V.

V. Pasqualigus, *cent. 4. q. 356.* item testatur concessum esse Theatinis à Greg. XI. V.

VI. Thomas Hurtadus, in *mor. p. 2. tr. 12. c. 1. n. 1848.* ait, concedi omnibus, qui communicant in Privilegiis, & Castrop. de *Ordin. p. 13. n. 13.* omnibus Mendicantibus, & qui communicant in Privilegiis Sancti Benedicti; quæ tamen Pasqualigus l. c. limitat, quando communicatio non est generica, sed veluti sic, vel simili modo. *Communico vobis Privilegia aliis concessa, licet fuerint illis concessa irrevocabiler.*

Sed Thomas Hurt. l. c. n. 1854. ait, Paulum V. Minoribus, & Clementem VIII. Patribus Evangelistis concessisse hoc Privilegium sine vlla limitatione incommunicabilitatis. Quare, quæcunque alia Religio cum his communicans, etiam per communicationem generalem, illud participabit, etiam quoad Novitios, sed his cum Patrimoniis, vel Beneficiis iuxta supra dicta. Hoc Privilegium magnum vocat idem Thomas Hurtad. *loc. cit. n. 1818.* addeps, illi sine scrupulo se posse Episcopos conformare: quæ eadem verba dixerat pro Mendicantibus Marchin. *loco supra citato.*

19. Hæc Doctores prædicti, quorum fidem sublevandi, mihi, vel deprimentis, voluntas non est.

fuisse incidit in diem 22. Martii, & anno sequenti incidit in 22. v. g. diem Aprilis: tunc ergo poteris in hoc anno ordinari in Sabato ante Dominicam Passionis, si sic tunc completis annis naturalis, licet nondum advenit Sabbatum Sanctum in quo finitur annus Ecclesiasticus.

9. Quoniam verò extare dicitur Responsio Pontificis apud eundem ibidem, quæ ait, sufficere ita annum Ecclesiasticum, ut satis sit, si transierint quatuor interstitia, id est quatuor intervalla temporum, sequitur ordinem anno superiore in Sabbato Sancto, vel in Sabbato ante Dominicam Passionis, licet ordinari posse in Sabbato Quatuor Temporum Quadragesimæ, quia sic jam sunt transacta intervalla. Quatuor temporum, nempe à dicto Sabbato Quadragesimæ ad Sabbatum post Pentecosten: ab hoc, ad illud Septembris: ab hoc, ad illud Decembris: & denique ab hoc, ad simile Sabbatum sequentis Quadragesimæ.

10. Hanc præcedentis numeri doctrinam habet Pasqualis *loc. cit.* additque rationem à priori huius rei esse posse, quia hæc duo Sabbata, id est Sanctum, & Passionis sunt, vel pars, vel appendices Quatuor temporum, quæ servantur initio Quadragesimæ, quare, qui ordinantur in hoc Sabbato Quatuor temporum initio Quadragesimæ, censetur ordinari in illis Sabbatis, puta Sancto, & Passionis, quæ sunt pars seu appendix huius, atque adeo, fictione iuris, non ante terminum debitum. Verum huius doctrinæ penes ipsum sit fides, non apud me.

11. Denique inter Sacerdotium, & Episcopatum, de iure communi, nulla necessitas est, ut intercedant dies. Ita Sanchez in *confil. l. 7. cap. 1. dub. 15. n. 11.* alios citans. Sed quamvis Sanchez *loc. cit.* affirmet vno, eodemque die Dominico posse quempiam suscipere Sacerdotium, & Episcopatum, melius tamen negat Aversa, de *Ord. q. 1. s. 3. sect. 9. Versu. Ad Consecrationem*, saltem ex eo capite, quod tam novus Sacerdos, quam novus Episcopus consecrari debet cum Ordinante, id, quod eodem die non potest, quia eodem die bis celebraret.

§. II. De Dispensatione Interstitiorum.

1. NE alterum ex his cum altero confundas. Tria Decreta Tridentini hic debes advertere, ejusque verba diligenter expendere circa promovendos ad Ordines Majores, nam de Minoribus jam diximus §. præced. num. 5.

Primum, de Ordinato in minoribus promoveri cupiente ad Subdiaconatum, sic disponit *H. vero*, ut habet *Trident. sess. 23. cap. 11. de Reform.* (id est in Minoribus constituti, non nisi post annum à susceptione postremi gradus Minorum Ordinum ad Sacros promoveantur, nisi necessitas, aut Ecclesiæ utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat).

Secundum, de Subdiacono sic *Idem cap. 14. Ad Presbyteratus Ordinem assumatur*, qui in Diaconatus ad minas annum integrum (nisi ob Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem aliud Episcopo ministraverint).

Tertio, de Diacono sic *Idem cap. 14. Ad Presbyteratus Ordinem assumatur*, qui in Diaconatus ad minas annum integrum (nisi ob Ecclesiæ utilitatem ac necessitatem aliud Episcopo ministraverint).

2. Ex his tria habes. Primum, posse Episcopum (quis autem esse debeat, dicam, mox à num. 9.) dispensare in Interstitiis, quod non potuit intra tempora, ut supra notavi.

3. Secundò debere adesse causam, Tum, quia id prædicta Decreta significant, Tum, quia omnis dispensatio, ut alibi dictum est, requirit proportionatam causam.

4. Tertio à Concilio jam explicari quantitatem, ut ita dicam, talis causæ. Nam majorem causam requirit à Diaconatu ad Sacerdotium, ut illa conjunctio ostendit, (ob Ecclesiæ utilitatem, ac necessitatem) quam à Sub-

diaconatu ad Diaconatum, quod significat *veritas* (nisi alia *Ep. scilicet videatur*) & ab Acolytatu ad Diaconatum, ut ostendit illa conjunctio *nisi necessitas*. *Ep. l. sic videtur* *autem exposcit* semper autem non necessitatem puram, & absolutam, sed moderatam cum latitudine aliqua, ut vult Aversa, *per causas* Barbofa, & Diana.

5. Puto autem, utilitatem sufficientem adesse, quæ pauci sunt boni Ministri, sive in tota Civitate, sive aliqua peculiari Ecclesiæ, cui per ordinem dum promittitur: Adesse autem necessitatem, quando deest Minister. Et Hurtadus de *Ordine* *diff. 24. quæst. 1.* censet, causam sufficientem esse, quando quis habet necessitatem vel Capellaniam cum onere Missæ celebrandæ.

Idem Hurtadus *loc. cit.* Leand. de *Ordine* *l. 1. p. 1.* sufficiens etiam putat, si in ordinando magna laus sit, vel virtus insignis. Afferunt pro hac causa decessus Cardinalium.

Sed pro Diaconatu ad Sacerdotium negat Aversa, *Ordin. quæst. 2. sect. 9. Versu. Idemque* *Conc. quæst. 1.* licet sit Ecclesiæ habere Ministros virtute præfatos non tamen (ait) ea sola potest vocari necessitas. Hurtadus consentit Marchinus, *tratl. 1. p. 7. cap. 3. de Ordine*, in quo est excellens in literis profectus, & addit, potest provenire cum integritate morum, ut item vacantium in aliqua Universitate, quo, in die celebrationis, se sustentaret quis possit in studiis.

6. Inquire Poreline Episcopus in Interstitiis dispensare, ut vno, eodemque die plures Ordines eadem suscipiantur.

Respondeo. Vt prima Tonsura, & Minores Ordines simul, & in eodem die conferantur, potest ex causa, si fieri hic qualemcumque notat Aversa *loc. cit. in Tract. conditio sit sine*, Sanchez *confil. l. 7. cap. 1. d. 1. p. 1.* quia id ipsi non est prohibitum, immo ubi est eodem die, possit sine causa, quia huic consuetudini non derogavit Tridentinum.

7. Vt Acolytatus, & subdiaconatus eodem die conferantur, potest item Episcopus, ita Sanchez *loc. cit.* ex causa, & ubi est consuetudo, etiam sine consuetudine rationes n. prædictas.

8. Denique, ut plures Ordines Majores eodem die conferantur, non potest Episcopus, ut fertur in *Trident. sess. 23. cap. 3. de Reform.* *C. litteras de temporibus Ordinationum*, dispensare, neque hodie vllum extra privilegium circa hoc alicui concessum, neque video in iudicio vllam introductam esse consuetudinem.

De Sacerdotio cum Episcopatu jam dixi §. 2. num. 1.

QUISNAM EPISCOPI DISPENSAT in prædictis Interstitiis.

9. Dico Episcopum, vel Originis, vel Beneficii Domicilii posse suum dispensare juxta prædicta interstitia. Si, quando hic proprius Episcopus aliquem mittat cum Dimissis ad alium Episcopum, quod proprius huic alieno committere, ut ipse dispenset, non alienus dispensabit, ut Delegatus à proprio. Caput Sede vacante, tunc solum potest in his dispensare, ut potest concedere Dimissas, ut recte notat Marchinus *tratl. 1. p. 7. c. 2. n. 8.* Diana *p. 4. r. 4. n. 209.* & alii, late concedat Merolla *l. 3. d. 7. n. 48.*

10. An autem Episcopus possit in Interstitiis dispensare suam familiarem triennem ex solo capite familiaritatis?

Negat Sanchez *loc. cit. cap. 1. confil. dub. 16. num. 3.* Marchinus, *tratl. 1. de Ordine*, *p. 7. cap. 4.* item id negat Episcopo Beneficii; Castropalaus autem de *Ordine* *l. 1. p. 15. num. 6.* id familiari negans, addit rationem, quia licet sint diversa privilegia posse ordinare familiarem, & posse in Interstitiis dispensare. Vnde vnius concessio concessionem alterius extendenda non est. Et hinc Episcopo non potest dispensare in illegitimo matrimonio familiari ad Ordines Minores, ita nec in Interstitiis.

Denique dicit, ita decisum fuisse, referri à García 2. p. de Benefic. §. n. 86.

11. Sed profecto probabilis affirmat Averfa quest. 3. de Ord. sec. 9. Ver. Relinquit tamen, cum aliis: quicquid enim sit de aliis dispensationibus v.g. circa illegitimum natalem, certe in interstitiis militat peculiaris ratio. Si enim Episcopo competit principale, id est, posse suum familiarem ordinare, videtur etiam competere, posse dispensare in interstitiis, quod est valde accessorium ad ordinandum, & quasi imbutum in potestate ordinandi, quod certe non est in ceteris. Decisioni autem à García relatæ opponitur declaratio Sacræ Congregationis, concedentis Episcopo pro suo familiari dispensationem in interstitiis, quam referunt Ioannes de Cruce, p. 2. dub. 44. de Ord. & Diana p. 3. tract. 4. ref. 190.

AN PRELATI REGULARES dispensent suos in Interstitiis?

12. Cum Religiosis exemptis dispensare in Interstitiis Episcopus ejus loci, ubi ii habitant de familia, an eorum Superiores?

13. Profecto bipartita est sententia. Alii ut Bon. Vasq. Henric. Alcan. Tambur. Less. & plures apud Pasq. cent. 4. quest. 33, quibus adde Dianam part. 4. tr. 4. ref. 209, qui assert. declarat. Cardinalium, in dicto Episcopo, Alii ut Pasq. l. c. Suar. t. 4. De Relig. tr. 8. lib. 2. c. 21. Sanc. lib. 7. conf. c. 1. d. 5. §. 8. in Superioribus hanc potestatem agnoscunt; Illi, quia universaliter Tridentinum loco supra citato hanc potestatem Episcopis tribuit, hi, quia volunt in hoc Tridentini loco, nomine Episcopi, intelligi eos, qui, cum habeant iurisdictionem quasi Episcopalem, tribuunt Dimissorias suis subditis; Hi autem sunt Superiores Regulares (ut supra c. 8. §. 2. num. 13, indicavi) si enim ad ipsos pertinet concedere licentiam ordinandi, ad eosdem pertinebit, & dispensandi, ut, non servatis Interstitiis, ordinentur.

14. Monet hic opportune Suarez loc. cit. num. 23. ex modestia Religioforum fieri, ut Superiores in suis Dimissoriis rogent Episcopos, ut in his dispensent cum suis Religiosis.

Vtraque opinio ita mihi (etiam practice) visa est probabilis (licet probabilior certe sit secunda) ut, me consentiente, illustrissimus Archiepiscopus Montis Regalis Don Ioannes Torrefregia, modo ipse rogatus in perquisitis Dimissoriis dispensabat, modo Superioribus in titulis literis se dispensasse, attestantibus, acquiescebat.

15. Illud tamen, ut certum habet; iudicium de causis dispensandi pertinere ad dictos Superiores. Ratio est manifesta, quia ipsi norunt necessitatem, vel utilitatem Ecclesie sue.

16. Illud ne te lateat, Provinciale Nostre Societatis cap. 10. num. 16. posse dispensare in Interstitiis, licet non posse dixerimus in extra tempora, ad hoc enim requiritur Pater noster Generalis. Ratio est, quia illud concessit idem Pater Generalis Provincialibus (vide In Comp. Privileg. Societ. Jesu V. Ordines) hoc non item. Cetera Religiosi suam praxim, vel privilegia consulant.

CAPUT XII.

§. I. Pene malè conferentis, vel recipientis Ordines.

1. Primo. Qui scienter ordinantur in Sacris ab Episcopo, qui Episcopatu, & usui Ordinis Episcopalis renuntiavit (si earenuntiatio habuit effectum per acceptionem Summi Pontificis) suspenduntur C. 1. de ordinatis ab Episcopo, ab ordine suscepto.

2. Hac suspensio reservatur Summo Pontifici; dum enim in Textu, ibidem, dicitur, ut si non scienter, Pars 111.

nec per ignorantiam crassam, & supinam quis ita ordinatus possit ab Episcopo dispensari sequitur, quod si scienter, vel per supinam ignorantiam, non possit ab Episcopo.

3. Secundò. Hi, qui ordinantur ab Episcopo excommunicato, suspenso, interdicto, schismatico, hæretico suspenduntur (C. 1. & 2. de Schism. & Ordin. ab eo) ab Ordine, sic malè suscepto.

4. Requiritur, ut Episcopus, Lege Bauni de Ord. §. 13. d. 11. Suar. de Censur. d. 31. sect. 1. num. 64. Bonac. tom. 3. disp. 3. de Cens. in part. quest. 10. p. 10. vel sit denunciatus, ut talis, vel, ut sit excommunicatus per publicam Clerici percussionem; debet enim esse talis, ut sit vitandus, seu non toleratus.

5. Cum ordinatus à Schismatico dispensat unus, Pontifex Summus, Lege Glossam cap. 2. de Schism. ex Apost. V. Potestatem. Cum ceteris colligitur ex dicendis, Cum agam de suspensis, cap. 10. Deo dante, de Absolutione à suspensione.

6. Tertiò. Ordinatus per Simoniam manet suspensus (C. Ex multis 1. q. & alibi) ab Ordinibus sic susceptis, & ordinans suspenditur à collatione Ordinum à Pontificalibus, & ab ingressu Ecclesie.

7. Cum eo, qui scienter hanc Simoniam commisit solum dispensat Pontifex, sed cum eo, qui ignoravit, commissam fuisse Simoniam, potest Episcopus. Lege Glossam ibidem, V. Possit.

8. Quartò. Qui innodatus excommunicatione (C. Cum illorum de sent. de excomm.) ob Clerici percussionem recipit Ordines, sive Majores, sive Minores (ne includas primam Tonsuram, quia hæc Ordo non est) suspenditur, si sit Clericus Regularis, si vero sit Clericus Secularis, est deponendus à susceptis.

9. Cum is, qui existentes excommunicati dicta excommunicatione ob Clerici percussionem scientes Ordines recipiunt, Vnus Papa dispensat, ibidem.

10. Antonius Theaureus de penis Ecclesiæ, part. 1. V. Ordo cap. 4. V. Amplia primo extendit hanc suspensionem ad omnes excommunicatos suscipientes scienter Ordines. Sed, quia Textus C. Cum illorum cit. signat solum loquitur de excommunicatione ob dictam percussionem, hæc doctrina mihi incerta relinquitur. Cum enim extendenda sit tanta pena ad omnes excommunicationes, si Textus tamquam modo loquitur de una?

11. Qui quacunque excommunicatione irretitus Ordines suscipit, irregularitatem non incurere dicemus suo loco. Cum agam de irreg. c. 14. §. 1. n. 8. & 9.

12. Quintò. Qui Ordines quoscunque recipit ab Episcopo, quanvis proprio, exercente Pontificalia in aliena Diocesi, absque licentia Ordinarii loci, suspenditur ex Tridentino, sess. 6. cap. 2. de Ref. donec suo Prelato visum fuerit.

13. Quid sit exerceere Pontificalia, & quas actiones hæc comprehendat, lege apud Castrop. Cens. disp. 4. p. 10. §. 1. n. 1. sed latius apud Bonaciam, tr. 3. de Cens. in part. disp. 3. §. 2. part. 12.

14. Quoniam autem Tridentinum loc. cit. requirit licentiam Ordinarii, supponit Vasquez, apud Castropal. mox citan. sufficere licentiam Ordinarii, qui sit in aliquo loco exempto ab Iurisdictione Episcopi talis loci, seu territorii, nulla alia licentia ab ipso Episcopo hæc requisita, & faver Ludov. Bertran. Loth. in res. mor. f. 145. loquens de Abbatibus, quoad usum Pontificalium. Sed tenendum cum Castropalao de Ordin. d. un. part. 15. num. 10. Alcan. Tamb. de iure Abb. tract. 1. disput. 21. quest. 4. merito tantam licentiam negante cum aliis, quos apud eundem lege.

15. Sexto. Qui culpabiliter Trid. sess. 23. de Ref. c. 8. Pius 11. l. mox citan. Ordines, etiam Minores (quicquid neget de Minoribus Bauni apud Dian. p. 11. tr. 5. r. 2. recipit ab alieno Episcopo sine licentia, seu dimissoriis, seu sine literis commendatitiis proprii Ordinarii, suspenditur per Tridentinum ab Ordine, quamdiu Episcopo proprio iudicabitur expedire: Ipse verò Episcopus

L scientes

scienter, vel mala fide ordinans (non ergo per rationabilem ratihibitionem) suspenditur per annum à collatione Ordinum, five omnium, ut Barb. pluresque apud Leand. de Ord. d. 8. q. 31. sustinent, five solum illorum, quos male confert, ut non pauci, sicut Navarr. March. alique apud Leand. d. loc. defendunt.

16. Bonacina t. 3. de Conf. in part. d. 3. q. 7. p. 11. num. 18. hic comprehendit, tum recipientem, tum conferentem primam Tonsuram, quia putat primam Tonsuram, venire in Sacris Textibus nomine Ordinis. Non verò comprehendit Castrop. d. 4. de Conf. p. 10. §. 1. n. 4. ob oppositam rationem.

Dixi (per Tridentinum) nam in Bulla, de qua mox num. 18. & de qua item dixi supra cap. 11. §. 1. num. 3. similem suspensionem Pius II. imponit (cum ex Sacrarum, confirmata à Sixto V. sed ad terminos ipsius Pii I. reducta à Clem. VII. ut dixi sup. c. 11. §. 1. num. 3. sed loquitur de Ordinibus Sacris: at Tridentinum loquitur etiam in Minoribus.

Præterea Pius II. dixit absolute (suspensus sit) at Tridentinum dicit (quandiu Episcopo proprio iudicabitur expellere) unde videtur Tridentinum Pii I. dispositionem mitigasse.

Contra Ultramontanos, & c. esse suas peculiare panas, si ordinantur sine Dimissoriis, & sine requisitis ab Urbano VII. dictum est supra c. 8. §. 1. n. 4.

17. Inquires, Si quis absque Dimissoriis proprii Episcopi petat ordinari ab alieno, sed interim tempore, quo is ordinatur, inveniat Episcopus proprius concessisse Dimissorias, incurritne sic ordinatus suspensionem?

Respondeo. Distinguit recte sic Merolla t. 3. disp. 6. c. 6. n. 12. citans Nau. Si proprius Episcopus concessit Dimissorias motu proprio, vel ad instantiam alterius, quam, ipsius ordinandi, incidit in suspensionem ordinandus: at si concessit ad ipsius instantiam, puta per suum Procuratorem, vel Nuntium ad id destinatum, aut per litteras suas, non incidit. Ratio est, quia gratia priori modo concessa non prodest ignorant, secus vero concessa modo posteriori. Hanc rationem facilius intelliges si legas qua dixi sup. l. 5. de pen. tr. de casib. referu. c. 9. §. 1. n. 18.

18. Septimò. Qui ordines suscipit Sacros cum culpa ante legitimam aetatem, ipso iure suspenditur à Pio II. loc. cit. tum ab Ordine sic suscepto, tum ab aliis Ordinibus ante susceptis, ut ego puto, quicquid aliqui, ut Villalob. Avila Henric. apud Dian. p. 3. r. 4. ref. 182. r. 1. stinguant ad solum Ordinem sic susceptum.

19. Ratio huius mea sententia est, quia sic expresse habet Pius Secundus. Ecce ejus verba. Omnes, qui absque dispensatione, five extra tempora à iure statuta, five ante aetatem legitimam, vel absque Dimissoriis literis ad aliquem ex Sacris Ordinibus se fecerit promoveri à suorum Ordinum executione, ipso iure, suspensus sit.

Hac Pius. In quibus illud (suorum) absolute dictum, etiam rite susceptos comprehendere videtur.

20. Inquires. Qui bona fide, putans se habere legitimam aetatem, promovetur ad gradum Sacerdotalem, potestne, errore cognito, licite, & sine timore incurrendi in irregularitatem, celebrare post aditam requisitam aetatem?

Respondeo affirmative, & ita Hort. de susp. diff. 1. 3. n. 6. Diana p. 3. tract. 4. ref. 182. Bauni de Ord. quest. 13. dub. 6. Cum enim hic non sit suspensus, quia culpam, cui Pius suspensionem adnexuit, non commisit, non violat Censuram celebrando, atque adeo irregularitatem non incurrit. Sed, nec peccat, quia iam Ordinibus est initiatus, & nunc in aetate requisita munus, quod habet, exercet.

21. Quod etiam hic bona fide ante aetatem promotus possit licite celebrare, antequam debitam acquirat aetatem, probabile putat Ledesma, apud Dian. l. c. sed non est audiendus, quia nimis abhorret ab Ecclesia sensu, ut quis ante aetatem debitam altari deferretur, & dum Tridentinum vetuit, ne quis ante aetatem promoveretur ad Ordines, vetuit item, ne Ordinibus uteretur. De prima Tonsura Infanti collata, vide Dianam p. 11. r. 6. ref. 8.

22. Octavo. Qui scienter, seu cum culpa ordinatur in Sacris, extra tempora à iure statuta sine dispensatione,

suspenditur.

23. Lege, quod modo dixi num. 19. non videtur esse suspensionem ab omnibus Ordinibus, cum rite susceptis: quidquid sit, an aliqui putent, esse solum ab Ordine sic suscepto.

24. Nonò. Dum is, qui eadem die duos Sacros Ordines suscipit, tum is qui eos confert, suspenditur à ceteras de Tem. Ord.

Qui eodem die, dixi, nam ceterum, si alia communia versuta non serventur, peccati quidem, sed non suspensionem, non inulto ante dictum est.

25. Hanc suspensionem sibi reservat Pontifex, dum (tandiu volumus manere suspensos, donec de illis disponamus.)

26. Præterea Textus loquitur de conferente, & de recipiente Diaconatum, & Sacerdotium eodem die, vel altero sequenti die v. g. Sabbato, & Dominica, continenti, quod fictione iuris censetur idem, & uno die. At Rubrica huius Textus absolute de omnibus Ordinibus Sacris loquitur, sic enim summat hoc Capitulum. Sacri Ordines non possunt conferri eidem uno die, vel tribus, continuato ieiunio.

27. Decimò. Qui ordinatur per saltum, id est, qui incipit Ordinem superiorem, non recepto prius inferiori suspenditur C. v. de Clerico, promotus per saltum, ab Ordine sic suscepto, donec susceperit Ordinem precedentem, & accedente Episcopi dispensatione, iuxta illud quod habet Tridentinum sess. 23. cap. 14. de Reform. huius rebus. Cum promotus per saltum, si non ministraverit, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

28. Undecimò. Qui durante matrimonio erit tunc suscipere præsumptus Ordinem Sacrum, suspenditur Extrav. l. 22. de Voto, l. Bonac. de susp. d. 3. q. 3. n. 12. ab Ordine sic suscepto, etiam post dissolutum matrimonium, nec valet ad alios Ordines ascendere, nec ad Beneficium, vel officium Ecclesiasticum.

29. Nonèo id intelligi de coniugato recipiente Ordines Sacros extra casus, qui ex iure permittuntur, quod est, quando cum quibusdam requisitis, de quibus in Trid. marr. cap. 8. & habet c. Episc. d. 79. C. Agnosc. 23. p. 1. Coniugatus. De Convers. Coniug. dicemus, necesse est, ut sus utriusque coniugis.

30. Prædicta suspensio reservatur Papa, nisi sit promotus in Religionem per Professionem ingrediatur, non poterit cum eo Episcopus dispensare, l. Extrav. l. 22. p. 1.

31. Qui, contra, cum sit in Sacris, maxime in minoribus, trahit non incurrit suspensionem, sed subiacet pena Depositionis, & Degradationis, aliisque septem panis quatuor meritis lege apud Bawm de Ord. q. 1. n. 1. d. 2.

32. Quoddecimò. Novitius, vel nullius professionis ordinatur ad titulum Paupertatis, suspenditur.

Hanc suspensionem explicimus supra §. 4. c. 1. n. 4. & 5.

33. Decimotertio. Universaliter, qui ordinatur, vel potestatis, idque cum pacto, cum Ordinate de non potestatis alimentis ab ipso, suspenditur.

De hoc argumento plene differimus dicto c. 5. §. 4.

34. Decimoquarto. Qui ordinatur furtive, id est, sine scientia Ordinantis confociatur cum Ordinate, & sic nesciente, & consequenter nolente, atque ante non examinante Episcopo, Ordines suscipit, suspenditur C. 1. de eo, qui furtive, arbitrio Episcopi, dum delinquenti poenitentia pro mentura delicti, si episcopus sic ordinatus non fuit ad id prohibitis sub excommunicatione.

Si vero (ait Sacer Textus dicto cap. primo, de eo qui furtive) Interminatio anathematis super hoc facta est, monetas, cum, ut in aliquo Monasterio, sit Canonice, & regulari suscipiat Regularem, cui, ex quo in huiusmodi, quanto tempore fuerit laudabiliter conversatus, poenitentia, misericorditer providere (loquitur Summus Pontifex cum Episcopo) alioquin nulla ratione concedimus eum ad Sacerdotalem Ordinem promoveri.

35. Profecto hodie hanc posteriorem panam panem, & c.

quam incurri, quia lego in Pontificali Romano reformis ante altum Ordinationis imponi ab Episcopo contra hos, furive accedentes, poenam excommunicationis solum ferenda, sed Textus hic loquitur de lata. Vide Gloss. in cap. 1. citatum, & Thesaur. de poen. Eccl. p. 2. c. 7. §. adverte secundo multos cit.

36. Quod autem, nomine furive accedentes, intelligatur solum is quem modo explicui n. 34. probabilior est sententia apud dictum Bonacinam, de O. d. g. vnic. p. 4. n. 31. & Latius de irreg. g. 3. p. 4. n. 6. Suar. de censur. d. 42. selt. 3. n. 5. Bard. in selet. l. 7. quest. 10. alios citans.

Prædictam poenam, sive appelles suspensionem cum aliis quibus, ut Gibal. cap. 5. de irregul. quest. 1. num. 24. sive cum aliis irregularitatem, parum refert, cum sufficiat nobis scire, eam posse ab Episcopo, vel Summo Pontifice sub distinctione d. n. 34. dispensari, & quidem tum pro executione Ordinum susceptorum, tum pro ulterioribus suscipiendis, ut notat Thesaurus ibidem initio.

37. Decimoquinto Qui ordinatur in Sacris cum Dimissoris habitis à Capitulo intra primum annum Sedis Vacantis, nisi ratione Beneficii sit arctatus ad Ordines suscipiendos, suspenditur. Vide Avil. p. 7. d. 9. selt. 1. d. 4. Laym. de Sac. Ord. c. 3. art. 4. sub quadam distinctione, & c. ad beneplacitum futuri Prælati. Ita Trid. sess. 7. cap. 10. de Reform.

38. Decimosexto, Religiosus suscipiens Ordinem Sacrum in Apostasia, ab eo suspenditur, (C. ultim. de Apostatis,) nec potest, nisi à Summo Pontifice dispensari.

Atque hæc de poenis, saltem usu frequentioribus, Ordinem perperam recipientium, vel conferentium, nam poenæ quæ incuruntur propter malum usum Ordinum iam susceptorum, dicuntur, Deo favente, cum de irregularitate c. 24. §. 3.

§. II. Concilium circa suspensionem quandam, ratione Ordinum.

1. Pater Ioannes Petrus Mustica doctissimus hac nostra ætate Theologus, floruit cum admirabili sapientia, & virtutis fama in hoc Panormitano Societatis nostræ Collegio. Is morti proximis, me perantiquum familiarem suum gemmis sane, atque pretiosiore, dono, condecorare voluit, per amplexu scilicet Manuscripto plurimum Consiliorum, quæ idem ipse, per varias occasiones, ediderat; quod ego amicæ custodio, curiosè lego, & ejus sapientia animum subinde reficio.

2. Quoniam ergo in quodam Consilio plura habet circa suspensionem ob Ordines sine literis Dimissoris receptos, ideo hic illud inferere libuit in tui gratiam, Lector, & in mei animi grati monumentum.

FACTI SPECIES.

3. Titius Diocesis Mazariensis, Sede Vacante, infra annum obtinuit à Summo Pontifice Privilegium suscipiendi Ordines ab alieno Episcopo in hæc verba. (Vt ab Ordinario viciniore, confiso illi prius per legitimas probationes de Vita, & moribus, ceterisque requisitis, & c. vel de ejus licentia cujus testimonio, vita, & mores tui commendatur, à quovis alio Antistite, & c. promovearis) scribi. Et, obtentis literis commendatiis sui Vicarii Capitularis, ordinatus est ab Episcopo Cephaludensi Subdiaconus, & Diaconus, non obtenta licentia Episcopi viciniore. Nunc eidem Clerico, Titio, volenti initiari Sacro Ordine Presbyteratus, ab Illustrissimo Archiepiscopo Panormitano, utique viciniore, opponitur, ipsum Titium esse suspensum, ob omissionem licentia, quæ erat obtinenda ab Episcopo viciniore.

4. Ego cenfeo, prædictum Clericum nullam incurrisse suspensionem, in suscipiendis Sacris Ordinibus Subdiaconatus, & Diaconatus ab Episcopo Cephaludensi sine licentia Episcopi viciniore. Ducor, quia hæc suspensio, aut dicitur esse ab Homine, aut dicitur esse à lura.

Par. 111.

re, sed neutrum verum est, ut probabo: ergo nullam incurrit suspensionem.

5. Quod nulla in hoc casu sit suspensio ab Homine res est luce clarior. Quia, nec à Summo Pontifice lata est, nec ab Ordinario propriæ Diocesis, v. g. Vicario Capitulari, nec ab ullo Episcopo viciniore, nec ab ipso Episcopo Cephaludensi.

6. Tota ergo controversia esse potest de suspensione à lura, & hanc non adesse, si non esse latam in prædicto casu, sic evinco. Suspendio à lura lata, cum quis ordinatur sine literis testimonialibus, vel commendatiis, tunc tantum incurritur ab eo, qui sic ordinatur, quando ordinatur sine literis Dimissoris, seu commendatiis, sui proprii Ordinarii, sed in prædicto casu Titius non est ordinatus sine literis commendatiis sui proprii Ordinarii, has enim habuit à Vicario Capitulari suæ propriæ Diocesis, qui vtiq; est Ordinarius ipsius Titii proprius (Dimissorias concedere ille non poterat) ergo in prædicto casu Titius non incurrit suspensionem à lura latam.

7. Probo majorem propositionem, quia Concilium Tridentinum, quod est ius novum, & interpretatur iurium antiquorum de his literis agens, seu de ista licentia & consensu, semper vult ut licentia, consensus, & literæ sint Prælati proprii, vel, quod idem est, sui. Sic habetur sess. 14. cap. 2. de Reform. ibi (absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut literis Dimissoriis) & eandem sensum faciunt verba cap. 3. ibi (suis Clericis, absque suo examine, & commendatiis literis) & sess. 23. cap. 8. quem locum mox ponderabo (sine Ordinarii sui literis commendatiis) & eadem sess. 23. cap. 16. ibi (sine commendatiis sui Ordinarii literis).

Sed quod Caput est, in terminis nostri proprii casus, in quo obtentum est speciale Pontificis Privilegium suscipiendi Ordines à quovis Antistite de licentia Ordinarii viciniore, loquens Concilium Tridentinum sess. 23. citata, cap. 8. nihil aliud statuit, nisi, (Vt probitas, ac mores Ordinarii sui testimonio commendentur.) Et deinde subdit, incurrendam esse suspensionem ab eo, qui secus fecerit: nimirum, qui fuerit ordinatus sine testimonio Ordinarii sui de vita & moribus. Non ergo incurritur suspensio à Titio ordinato sine licentia Ordinarii non sui, id est sine licentia viciniore. Et hanc intelligentiam deducunt Concilio Tridentino, Auctores sequentes.

Hentric. Hentig. Theologus Societatis Iesu in summ. lib. 13. cap. 38. num. 2. Franciscus Tolet. ejusdem Societ. in summ. lib. primo cap. 49. num. 4. ubi tandem concludit loquens de prædicto loco Concilii requirentis tantum licentiam Ordinarii sui (hoc est, quod sub hac pena statuitur.)

Stephanus Quaranta in summ. Bullar. verb. Ordo, §. suspensionis poenam. Alcyonius Ricc. in prax. Episc. tom. 3. resol. 235. initio, qui omnium apertissime intelligit Concilium, cum exclusionem licentiæ alterius Ordinarii in terminis nostri casus, in quo est obtentum privilegium à Sede Apostolica. Formalia ejus Auctoris verba sunt. Papa potest alicui concedere privilegium, ut possit ordinari à quocunque Catholico Antistite, quo casu solum requiruntur literæ testimoniales proprii Episcopi de vita, & moribus.

Fornarius de Sacram. Ordin. cap. 4. num. 5. quem citat Barbof. loco max. allegando.

P. Marius Andria apud Steph. Quarant. loco citato.

Omnium novissimus Augustinus Barbof. de potest. & offic. Episc. 2. p. allegat. 7. num. 15. qui apertè etiam includit novas literas Dimissorias non esse obtinendas ab alio, sed satis esse testimoniales proprii Ordinarii de vita, & moribus, & ex defectu istarum tantum testimonialium docet, incurrit suspensionem, latam in Concilio Tridentino sess. 23. c. 8.

Denique hanc ipsam Doctrinam, & intelligentiam Tridentini fuisse traditam à Sacra Congregatione Cardinalium interpretum Concilii Tridentini, refert Ricc. loco citato.

L. 2

8. Dices

8. Dices Primò, Concilium Tridentinum non appo-
fuisse expresse *sess. 23. c. 8. cit. cap. 8. particulam (tantum)*
dicens requiri commendatitias Ordinarii proprii tan-
tum.

9. Aut Dices, ex omissione tantum commendatitia-
rum Ordinarii proprii incurri suspensionem.

10. Respondeo, id, quod non apponitur, nec requi-
ri, & haberi pro exclusio per lura vulgata; quod in re
nostra verius est, cum versentur in pœnibus, & in
odiis. Si ergo pœna suspensionis imponitur in omis-
sione commendatitarum proprii Ordinarii sine vlla
alia mentione suspensionis, incurrendæ ex omissione
licentiæ alterius Ordinarii, utique talis suspensio nulla
erit; quia pœna non incurritur, nisi sit expressa. Ad-
de, quod sic intellexerunt Tridentinum Doctores ci-
tati.

11. Dices Secundò, in litteris ipsis Apostolicis hujus
Brevis, seu privilegii, præter commendatitias Ordinarii
proprii, de quibus loquitur Tridentinum *sess. 23. c. 8. cit.*
requiri licentiam Ordinarii viciniore, & ejus testimo-
nium, seu litteras commendatitias.

12. Respondeo, id esse verissimum de litteris, & li-
centia Ordinarii viciniore: At ubi, quæso apparet ex
omissione istarum litterarum, sive licentiæ incurri suspen-
sionem? Sane fatendum est nullam incurri suspensio-
nem, quia, neque in lura, nec in ipsis litteris Apostoli-
cis privilegii, ulla suspensio expresse imponitur; pœna
autem non incurritur, nisi exprimat. Quod ergo no-
tandum est, in istis litteris Apostolicis, illud est, imponi
à Pontifice obligationem habendi licentiam à viciniore
Episcopo, non autem imponi suspensionem contra Cle-
ricum, qui talem licentiam à viciniore Episcopo non
obtinuit. Hoc censeo, accurata animadversione dignum
esse.

13. Dices Tertiò, incurri suspensionem, non obenta
licentia Episcopi viciniore, propter paritatem rationis;
Nimirum, sicut incurritur, non obenta licentia à pro-
prio Ordinario, ita, & incurritur, non obenta licentia
Episcopi viciniore.

14. Sed hæc obiectio nullam habet vim. Nam pœna,
præsertim Censuræ, non inferitur ex paritate rationis,
ut est vulgatissimum apud Auctores de Censuris feri-
bentes. Quinimmo iidem asserunt, quod pœna, imposi-
ta ob delictum minus, non est extendenda ad delictum
maius.

Non valet ergo dicere, est imposita suspensio huic
delicto, quod est, non obtinere licentiam Ordinarii
proprii, igitur imposita censenda est alteri simili deli-
cto, quod est, non obtinere licentiam Ordinarii viciniore.
Et adeest Ratio, cur licentia Ordinarii viciniore non
sit, ita simpliciter necessaria, ut ex omissione, incurra-
tur suspensio; quia nimirum, non potest Episcopus vi-
ciniore plenam, & exactam Approbationem alieni Cle-
rici inducere.

15. Dices Quarto. Prædictus Clericus contraxit tan-
dem suspensionem, quia, obtinens licentiam ab Ordina-
rio viciniore, censetur, non obtinisse eam ab Ordinario
proprio, quia Ordinarius viciniore in isto casu habendus
est, tanquam proprius.

16. Respondeo Primo, Ordinarium proprium su-
mendum esse, igitur pro Ordinario propriæ Diœcesis,
tum, quia versantur pœnibus, & odiis, in quibus
nunquam faciendæ est extensio, sed sumenda sunt voca-
bula in significatione strictiori, tum, quia Concilium
Tridentinum omnibus locis supra citatis, præsertim, *sess.*
23. c. 8. ubi imponit suspensionem Clerico ordinato sine
licentia proprii Ordinarii, proprium Ordinarium contra
distinguit ab omni alio, etiam viciniore, & ita Ordina-
rius viciniore in tali casu nulla ratione est habendus tan-
quam proprius.

17. Respondeo Secundo ad hanc objectionem, eam
nobis maxime favere, si vim habeat. Nam, si viciniore
est habendus, ut proprius, utique poterit prædictum Cle-
ricum absolvere à suspensione contracta, sic enim argu-

mentor. Ordinarius proprius hujus Clerici potest
absolvere à prædicta suspensione in vtroque loco
potestate ordinaria, quia talis suspensio non est
fieri reservata, sed Ordinarius viciniore obsequio
claudit, est habendus tanquam proprius, suæque
potestati, est proprius ergo Ordinarius viciniore
prædictum Clericum absolvere à prædicta suspensione
in vtroque foro.

18. Dices Quintò. Contraxit hic Clericus suspen-
sionem ex alio capite, videlicet, quia est ordinatus ab alio
Episcopo sine literis Dimissorias Ordinarii proprii
cui delicto certum est, esse impositionem suspensionis à
Tridentino *sess. 23. c. 8.*

19. Respondeo, litteras Dimissorias Ordinarii proprii
esse necessarias, tunc tantum, quando Clericus ordinatus
nondum ab alieno Episcopo sine privilegio Pontificis
quando autem obtinetur tale privilegium non requi-
runtur litteræ Dimissorias Ordinarii proprii Clerici
ordinandi & ita sentiunt Henriquez *lib. 13. cap. 2. num. 2.*
Quarant. in summ. Bullar. ver. Ordo §. suspensio pœna
vbi citat Patrem Barium Andriam, Tolet. lib. 2. sum.
cap. 49. num. 4. Ricch. tom. 3. prax. Episc. res. lib. 2. cap. 1.
vbi affert declarationem Cardinalium Barbol. de pœna
& offi. Episcop. par. 2. alleg. 7. n. 15.

Et ratio est, quia Papa ipse dat licentiam, & Dimis-
sorias.

20. Litteræ autem propriæ Dimissorias differunt à
Ris Testimonialibus de vita & moribus Clerici ordinan-
di, ut aperitissimè docent Ricc. *loc. cit. num. 21.* Quarant.
loco cit. Barbol. loco cit. num. 16. vbi citant Bonic. de
& ita etiam sentit Doctor Navarr. *lib. 2. Consue. tit. 1.*
tempor. ordinat. conf. 19. in editione vetusta, & conf. 1.
edit. nova, n. 1.

Satis sit hoc discrimen, ne longum faciam, Dimis-
soriæ propriæ dant licentiam alieno Ordinario ordinan-
di, ut aperitissimè docent Ricc. *loc. cit. num. 21.* Quarant.
loco cit. Barbol. loco cit. num. 16. vbi citant Bonic. de
& ita etiam sentit Doctor Navarr. *lib. 2. Consue. tit. 1.*
tempor. ordinat. conf. 19. in editione vetusta, & conf. 1.
edit. nova, n. 1.

Satis sit hoc discrimen, ne longum faciam, Dimis-
soriæ propriæ dant licentiam alieno Ordinario ordinan-
di, ut aperitissimè docent Ricc. *loc. cit. num. 21.* Quarant.
loco cit. Barbol. loco cit. num. 16. vbi citant Bonic. de
& ita etiam sentit Doctor Navarr. *lib. 2. Consue. tit. 1.*
tempor. ordinat. conf. 19. in editione vetusta, & conf. 1.
edit. nova, n. 1.

21. Dices Sextò. Sed neque potuit prædictus Clericus
licite obtingere has ipsas litteras Testimoniales de vita &
moribus suis à proprio suo ordinario, quia jam Sacerdos
vocabant intra annum, talis ergo obtentio fuit illicita, &
nulla.

Respondeo, hanc objectionem non esse, alienam
momenti; Nam infra annum à Sede vacante proban-
tum est Capitulum, seu Vicario Capitulari concedere li-
teras propriæ Dimissorias, non autem concedere li-
teras Testimoniales de moribus, & vita; Has ergo litteras
potuit prædictus Clericus obtingere, quia licentia potuit
Vicarius Capitularis infra annum eas concedere. Et
quod hoc infra annum possit Vicarius, sive Capitulum
præstare, sentiunt clare Barbol. *loco citato num. 26.* qui
alios quos refert, & sequitur, & Quarant. *loco citato*
verb. Capitulum, Sede vacante, quest. 10. §. Tertia
mita, Navarr. loco citato, & Riccioli. loco citato, num.
ultimo.

22. Dices Septimo, Pontifex in privilegio obtem-
poris fortasse requirit litteras Ordinarii proprii præter Dimis-
sorias, quas jam non obtinuit prædictus Clericus.

23. Respondeo, has non requiri in privilegio obtem-
poris, sed solum litteras Testimoniales Ordinarii proprii, ut
patet ex Textu Brevis; nec potuit Pontifex propriæ Di-

missorias requirere concedendas à proprio Ordinario, cum eas infra annum non possit Vicarius Capitularis concedere, ut habetur in Iure; Pontifex autem praesumitur habere omnia Iura in scrinio pectoris sui, ut dicitur c. 1. de Constit. in 6. & in eodem privilegio aperte ostendit se habere notitiam Sedis Vacantis; solum ergo requirit Pontifex testimonium Ordinarii proprii de vita, & moribus Clerici, quod iam Clericus authenticè ostendit.

Et hæc dicta sunt circa Maiorem propositionem allatam in nostro syllōgismo suprà n. 4.

24. Quod attinet ad Minorem, res est clara; nam literas Testimoniales proprii Ordinarii, & habet, & affert, sigillo munitis authentico.

25. Brevis ergo ratio est, quia non incurritur suspensio, nisi sit lata: at ob hoc delictum peculiare Clerici Tituli non est lata ulla suspensio, ergo.

26. Ex dictis inferitur, Episcopum Cephaludensem, non incurrisse suspensionem à collatione Ordinarii, cum postea conferendo, concessisset irregularem artem.

Hactenus P. Petrus Multica, & ego item de Ordine hactenus.

DE SACRAMENTO MATRIMONII. LIBER OCTAVVS.

TRACTATUS PRIMVS,

DE

IMPEDIMENTIS MATRIMONII.

UAT me impedimenta amoris Matrimonii, prius quam de ipso magis proximè tractationem instituum: Nam propterea in Primo, & Secundo Tractatu huius Octavi Libri quam de Matrimonii impedimentis, de quæ horum Dispensatione, ut scilicet illis per dispensationem amoris, possim proprius atque expeditius ad ipsius Matrimonii considerationem accedere. Favere conatibus nostris omnium bonorum Auctor, & Donator Deus.

CAPVT PRIMVM.

Quid, & quotuplex sit impedimentum Matrimonii.

D, quod obstat, ne Matrimonium contrahatur, sive illud sit physicum, ut ætas infantilis, quæ est inepta ad matrimonium, sive sit morale, ut prohibitio v. g. ne affinis contrahatur cum affino dicitur Matrimonii impedimentum.

2. Est autem in duplici Classe: Aliud enim est solum impediens, impedit nimirum, sed non invalidat matrimonium, qualis est v. g. votum simplex Castitatis; Aliud ita impedit, ut etiam invalidet, quale est idem votum Castitatis solemne. Illa primi generis vocantur absolute Impedientia, hæc Dirimentia.

3. De Impedientibus dicemus postea, nunc (utpote prioris momenti) locum demus Dirimentibus, quæ sunt duodecim ex iure antiquo, quibus si duo addas ex iure novo Tridentini, omnia sunt quatuordecim his vulgaris versibus comprehensa.

4. Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, si sit affinis, si forte coire nequebis.

Ex Tridentino.

Si Parochi, & duplicis desit presentia Testis,

Raptus sit mulier, nec parti reddita tuta

Hæc facienda verant connubia, falsa retractant.

Hoc est. Matrimonium cum aliquo ex prædictis impedimentis factum, retractatur, atque omnino irritum est, ac nullum, ac si factum non fuisset.

5. Hæc impedimenta, aliqua sunt inducta Iure naturali.

Par. III.

Iura, aliqua Iura Ecclesiastico. De Iure naturæ sunt illa quatuor: Error in persona: Impotentia perpetua, Conganguinitas in primo gradu rectæ lineæ, Patris v. g. cum filia, & Ligamen; id est ligatum esse actuali matrimonio. Cætera sunt de Iure Ecclesiastico, ut distinctius dicemus in explicatione singulorum.

6. Quæ autem sunt ex Iure naturæ, dispensabilia non sunt, & locum habent etiam in matrimoniis Infidelium; quæ verò ortum habent ex Iure Ecclesiæ possunt à Summo Pontifice dispensari, & locum nequaquam habent in dictis Infidelium matrimoniis.

7. An alia potestas præter Summum Pontificem (sive Ecclesiastica ipso inferior, sive Civilis, Imperatoria, Regia, &c. Matrimonii impedimenta constituere valide possit, lege apud Doctores passim (ut Sanch. lib. 7. de matr. d. 1. Pont. l. 6. de matr. c. 1. Coninch. disp. 30. de matr. dub. 1. Perez d. 31. de matr. sect. 4. Avel. q. 9. de matr. sect. 2. & 3. aliosque apud ipsos.

CAPVT II.

Impedimentum primum Matrimonii.

ERROR.

§. I. Quis ille sit?

UT huius impedimenti notitia plana fiat, Adverte Primo in contrahentibus Matrimonium, duorum genera errorum posse intercedere. Primum, in personis ipsis, quæ contrahunt, ut si tu volens contrahere cum Maria, invenias Catharinam.

Secundum, in qualitatibus personarum, ut, si quis volens contrahere cum Maria pulchra, vel nobili, vel divite

L 3

vite